

**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22**

Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs

**Seme
rađa
profit**

**hrana
produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina III • Broj 49 • 10. oktobar 2014. • cena 40 dinara

**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

UHVATILI ZAMAH

Foto: M. Mileusnić

Sremskim ratarima smeši se rodna jesen. Veliki posao ubiranja roda sa više od 165.000 hektara uspešno se odvija, jesenja berba je uhvatila zamah, a jedini problem sada je dotrajala mehanizacija zbog koje deo roda ostaje na njivama. Rod suncokreta i šećerne repe je na nivou prošlogodišnjih prinosa, rod soje je daleko bolji od lanjskog, a ohrabruju i prinosi merkantilnog kukuruza. Po izveštajima sa prijemnih mesta, nema tragova toksina u kukuruza, a trulež klipa i klijanje kukuruza samo su sporadični slučajevi.

BIKIĆ DO • DANILO ŠTEFANČIK, RATAR, VOČAR, STOČAR...

Dok radi, čovjek se nečemu i nada

Šezdesetogodišnji **Danilo Štefančik** iz Bikić Dola po zanimanju je automehaničar, ali od kada je otišao u penziju aktivno se posvetio poljoprivredi. Kako kaže, država bi trebala da zaštiti seljake, da oni imaju zagaranтовane cene i da se uvede neki red na tržištu. Do tada, od ovog posla se može živeti skromno, samo tek toliko da čovek ne bude gladan.

Strana 3.

SMS MALI OGLASI 063/8526-021

U OVOM BROJU

DEJAN TITELAC, JEDAN OD
NAJMLAĐIH PČELARA U SREMU:

**Poklon košnice,
"vetar u leđa"** Strana 10.

SELU U POHODE - KUPINOVO:

**Tamo gde
autobusi okreću** Strana 11.

Proberza
fabrika natron vreća
tel: +381 22 639 096;

**produktna berza ad
novi sad**

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

od 29. 9. do 3. 10. 2014.

- Rast cene pšenice**
- Pad cene kukuruza i soje**
- Pad cena na svetskim berzama**

MOSKVA • ZASEĐANJE MEĐUVLADINOG SRPSKO-RUSKOG KOMITETA ZA TRGOVINU

Moguć veći izvoz u Rusiju

Ministarka poljoprivrede Srbije Snežana Bogosavljević Bošković izjavila je u Moskvi da postoje uslovi za povećanje izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Rusiju. Ona je na 13. zasedanja Međuvladinog srpsko-ruskog komiteta za trgovinu, ekonomsku i naučno-tehničku saradnju kazala da su u trgovini sa Rusijom uočene određene tehničke i proceduralne smetnje, o čemu će razgovarati sa ministrom poljoprivrede Ruske Federacije Nikolajem Fjodorovim, saopštilo je Ministarstvo poljoprivrede Srbije.

- Želimo da zamolimo rusku stranu da nam pomogne, kako bi naše kompanije koje se bave proizvodnjom mleka i mesa, kada se steknu uslovi za izvoz na rusko tržište, mogle da budu na listi odobrenih objekata, jer bi dobile iste dozvole i za trgovinsku razmenu za Kazahstan i Belorusiju, koje su članice ruskog saveza - istakla je Bogosavljević Bošković.

Ministarka Snežana Bogosavljević-Bošković

Na Zasedanju Međuvladinog srpsko-ruskog komiteta za trgovinu, ekonomsku i naučno-tehničku saradnju razgovaralo se i o investiranju u srpsku poljoprivredu kao i o mogućnosti da pojedina preduzeća koja su u procesu privatizacije pronađu partnere u Rusiji. Ministarka poljoprivrede je predlo-

žila da ruska strana iduće godine bude zemlja partner na najvećoj poljoprivrednoj manifestaciji u Srbiji - Poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu.

Zasedanje Međuvladine komisije za trgovinu Srbije i Rusije počelo je u ponedeljak, 6. oktobra, a završeno je u sredu.

Inače, ranije je najavljeno da će nakon razgovora u Moskvi, ministarka poljoprivrede Snežana Bogosavljević-Bošković krajem ove sedmice u Beču učestvovati u radu dve konferencije o održivoj "zelenoj" energiji i proizvodnji organske hrane.

Najvažnije teme biće podsticanje tranzicije u energetske sektoru kroz veće korišćenje obnovljivih izvora energije, smanjenje upotrebe fosilnih goriva, zaštita životne sredine i sprečavanje klimatskih promena, navela je ministarka.

Ona je dodala da se danas oko 82 odsto energije u svetu dobija iz obnovljivih izvora energije, a da su prognoze međunarodne organizacije za energetiku da će korišćenje obnovljivih izvora energije u narednim godinama rasti i da će do 2035. godine dostići 31 odsto, ali i da će konvencionalna goriva i dalje biti važan i dominantan energent.

Zbog sprečavanja klimatskih promena govoriće se i o prednosti upotrebe prirodnog gasa u odnosu

na nuklearnu energiju i postrojenja koja rade na uglj, rekla je Bogosavljević-Bošković.

Ona je dodala da očekuje da posebno interesantna bude tema poljoprivrede i očuvanja zemljišta i prirodnih resursa u kontekstu klimatskih promena.

- Trendovi kao što su organska hrana mogu biti posebno interesantni za našu poljoprivrednu praksu. Organski i lokalno uzgajani proizvodi za koje vlada posebno interesovanje u ekonomski razvijenim zemljama govore da je za potrošače danas više neko ikad ranije važno poverenje i kvalitet proizvoda", dodala je ministarka.

Očekujem da sa kolegama ministrima učesnicima ove konferencije podelim iskustva i ideje kako da na najbolji način iskoristimo ove trendove i istovremeno doprinesemo očuvanju resursa i sprečavanju klimatskih promena, kazala je Bogosavljević - Bošković.

S. P.

NOVI SAD • IZ ZADRUŽNOG SAVEZA VOJVODINE

Poljoprivrednici nezadovoljni cenama

Naturalno zaduživanje je za poljoprivrednike najnepovoljnija varijanta, imajući u vidu paritete proizvoda

U Srbiji se ove godine beleži vrlo dobar rod najznačajnijih ratarskih kultura, ali poljoprivredni proizvođači nikako ne mogu da budu zadovoljni cenama tih svojih proizvoda, izjavio je Tanjugu predsednik Zadružnog saveza Vojvodine (ZSV) Radislav Jovanov.

Napominjući da nam predstoji setva pšenice, on je upozorio da bi država svojim merama trebalo da pomogne tu važnu proizvodnju, istovremeno apelujući na Ministarstvo poljoprivrede da obezbedi novac za podsticaje i da ta sredstva, koliko god da iznose, isplaćuje blagovremeno, odnosno pre početka proizvodnje.

Jovanov navodi da su za isporučen suncokret ratari dobijali po 30 dinara za kilogram a možda će dobiti još dva do tri dinara više, dok se cena soje ustalila na 33 dinara uz očekivanja da će biti povećana za desetak dinara.

- Najveći problem je niska cena kukuruza, koji će ove godine ostvariti možda i rekordan rod, a trenutno se plaća po 13 dinara sa porezom na dodatnu vrednost, dok bi u jeku berbe mogao da bude čak i jeftiniji za koji dinar, što nikako nije dobro za proizvođače - ističe Jovanov.

On je upozorio na to da je slaba zainteresovanost proizvođača za setvu pšenice, ovih dana na početku optimalnog setvenog roka, a kako je dodao to se može tumačiti time što su još velike površine pod kukuruzom, pa ratari čekaju da posle berbe na tim njivama poseju hlebno žito, kao i "hroničnim nedostatkom novca".

Najveći problem - niska cena kukuruza

U ZSV proteklih godina stalno upozoravaju na to da pšenica mora da ima mesto u poljoprivrednoj proizvodnji koje zaslužuje, što znači da bude "vodeća ratarska kultura ne samo u Vojvodini i Srbiji nego i u regionu" i zato država u tom pogledu mora da reaguje odgovarajućim merama, naglasio je Jovanov.

On smatra da podsticaji, odnosno državne subvencije domaćem agraru, moraju da budu isplaćivane blagovremeno, što pre svega znači na početku svake proizvodnje, onda kada je novac poljoprivrednicima najpotrebniji. Posebno je za one proizvođače sa manjim posjedima važno da dobiju finansijsku podršku uoči setve da bi "izbegli naturalno zaduživanje, koje je za njih najnepovoljnija varijanta, imajući u vidu paritete proizvoda".

Kad pšenica, soja ili drugi proizvod dostigne na tržištu dobru cenu, poljoprivrednici koji su se naturalno zadužili uglavnom od toga nemaju korist jer kako su se zadužili da ga proizvedu tako moraju i da se razduže.

Zbog toga u ZSV apeluju na Ministarstvo poljoprivrede da obezbedi novac za podsticaje, onoliko koliko je to moguće i što je važnije da ga isplati blagovremeno, istakao je Jovanov i dodao da je za pohvalu to da država poljoprivrednicima ove godine isplaćuje i da će isplatiti sve najavljene podsticaje.

U ZSV smatraju da bi državne podsticaje trebalo da dobiju svi oni koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom, tako da ne treba praviti razliku između "velikih" i "malih", kojih je u Srbiji mnogo više.

S. P.

BEOGRAD

NOVI PRAVILNIK O PODSTICAJIMA

Maksimalno do pet miliona

Podsticaji i za nabavku novih plastenika

Poljoprivredni proizvođači, po novom pravilniku koji je stupio na snagu, mogu da dobiju podsticaj u maksimalnom pojedinačnom iznosu od pet miliona dinara za investicije u primarnu poljoprivrednu proizvodnju.

Podsticaji se daju za primarnu proizvodnju biljnih kultura - žitarica, industrijskog, aromatičnog i lekovitog bilja, povrća, voća, grožđa i cveća.

Takođe, pravo na tu vrstu subvencija može se ostvariti i za primarnu stočarsku proizvodnju - mleka, mesa, konzumne ribe i meda i drugih pčelinjih proizvoda, navedeno je u pravilniku čiji je tekst objavljen na sajtu Ministarstva poljoprivrede.

Poljoprivrednicima su državne subvencije na raspolaganju za nabavku nove mehanizacije i opreme za navodnjavanje, opreme i materijala za zaštitu od bolesti, štetočina, korova, grada, niskih i visokih temperatura, novih priključnih mašina i opreme za setvu, sadnju i berbu, novih plastenika...

Subvencionise se, između ostalog, i nabavka nove opreme za smeštaj odnosno odgoj mlečnih krava, tovnih junadi, ovaca, koza, prasadi i živine, kvalitetnih priplodnih grla na domaćem i stranom tržištu, nabavka nove opreme za ribnjake i nove opreme za pčelarstvo...

Pravo na podsticaje, pod uslovima

utvrđenim ovim pravilnikom, ima fizičko lice - nosilac registrovanog komercijalnog porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, preduzetnik i pravno lice - privredno društvo, zemljoradnička zadruga, poljoprivredna srednja škola.

Postupak za ostvarivanje prava na podsticaje pokreće se po zahtevu sa podacima iz Registra na dan 31. mart tekuće godine, u skladu sa zakonom kojim se uređuju podsticaji u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Zahtev za korišćenje podsticaja podnosi se Upravi za agrarna plaćanja za svaku kalendarsku godinu, u periodu od 1. maja do 15. oktobra tekuće godine.

Najviši ukupni iznos podsticaja po podnosiocu zahteva je dva miliona dinara, a za određene namene - izgradnju, proširenje, rekonstrukciju ili adaptaciju hladnjača i novih objekata namenjenih skladištenju žitarica i do pet miliona dinara.

Podsticaji se isplaćuju na osnovu rešenja Uprave, po redosledu podnošenja zahteva, a do iznosa finansijskih sredstava utvrđenog posebnim propisom kojim se uređuje raspodela podsticaja u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Ako je više zahteva podneto u isto vreme, redosled isplate podsticaja određuje se prema vremenu prijema zahteva u Upravi.

S. P.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Marija Balabanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 063/8526-021
• ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • RegistarSKI broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matica srpske, Novi Sad

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

SREMSKA MITROVICA • JESENJA BERBA UHVATILA ZAMAH

Biće puni silosi i čardaci

Rod suncokreta i šećerne repe na nivou prošlogodišnjih prinosa, prinosi soje daleko bolji od lanjskih, a ohrabruju i prinosi merkantilnog kukuruza – Po izveštajima sa prijemnih mesta, nema tragova toksina u kukuruza, a trulež klipa i klijanje kukuruza samo sporadični slučajevi

Sremskim ratarima smeši se rodna i uspešna jesen. Veliki posao ubiranja roda sa više od 165.000 hektara uspešno se odvija, jesenja berba je uhvatila zamah, a jedini problem sada je dotrajala mehanizacija zbog koje deo roda otaje na njivama. Generalni sekretar Sremske privredne komore **Vladimir Vlaović** ocenjuje da poslednjih dana izuzetno povoljne vremenske prilike idu na ruku ratarima, jesenja berba odmiče punom parom i, kako se lepo vreme očekuje i narednih dana, radovi će biti intenzivirani.

Rod suncokreta je skinut sa 95 odsto od ukupno 8.690 zasejanih hektara. Preostalo je samo da se

Jesenji radovi u Sremu

Kultura	Površine	Urađeno u procentima	Prosečan prinos t/ha
Suncokret	8.690	95 %	3
Soja	22.363	95 %	3,6
Šećerna repa	14.485	20	58
Markantilni kukuruz	118.942	10	8,3

urade manje površine koje su kasnije zasejane. Prosečan prinos je tri tone po hektaru što je na nivou prošlogodišnjeg prinosa.

- Što se tiče soje koja je zasejana na 22.363 hektara, skinut je rod

sa 95 odsto površina, a sada se ubira rad soje koja je kasnije zasejana. Prosečan prinos je 3,6 tona po hektaru, što je odličan prinos i za 64 posto veći nego lane kada ova kultura u suvim uslovima imala prinos od samo 2,2 tone. Ove godine naročito su dobri prinosi kod onih koji su ranije skinuli rod, soja je tokom vegetacije imala odlične vremenske uslove i tokom žetve je samo zbog kiše bilo problema sa skidanjem roda – navodi Vlaović.

Šećerna repa je zasejana na 14.485 hektara, a slatki koren je izvršen sa petine zasejanih površina, uz prinose koji se kreću od 57 do 58 tona po hektaru. To je oko lanjskog proseka, tačnije za četiri procenta bolji je ovogodišnji rod. Digestija je lane bila znatno bolja, a ove godine ona se kreće od 12 do 14 procenta, pa uz malo bolje prinose, generalno posmatrano, dobiće se isti prinos šećera po hektaru.

- Vade se ugovorene površine, ponekad dolazi i do zastoja na prijemnim metima jer su velike količi-

Ove godine soja dobro „platila“

ne repe u šećerani, ali i one koja je na depcima – kaže Vlaović. - Cenu ne treba ni spominjati. Šećerane su smanjile cenu na 4 do 4,1 dinar po kilogramu standardnog kvaliteta koji podrazumeva od 16 procenta šećera. Kako je digestija manja od lanjske, sigurno je da će u konačnom obračunu ratari dobiti manje od ove cene.

Što se tiče merkantilnog kukuruza koji u Sremu zauzima 118.942 hektara, berba sve više odmiče, a do sada je obrano oko 10 odsto površina. Najpre se beru raniji hibridi i to u zrnu, ali je sve više poljoprivrednika koji beru kukuruz u klipu za čardake. Vlažnost zrna je početkom ove sedmice bila oko 17 procenta. Svi žure da iskoriste lepo

vreme i skinu rod što pre kako bi na vreme pripremili oranice za setvu pšenice i ozimog ječma.

Prosečan rod merkantilnog kukuruza u Sremu za sada je 8,3 tone i biće veći kada stignu kasniji hibridi koji daju veće prinose od ranih sorti hibrida.

- Izveštaji sa prijemnih mesta govore da nema tragova toksina u kukuruza. Mada su mnogi nagoveštavali pojavu truleži na vrhu klipa i klijanje kukuruza, pokazalo se da je reč o pojedinačnim slučajevima. Najvažnije je da je kukuruz dobrog kvaliteta – ističe Vladimir Vlaović. - Mehanizacije ima dovoljno, ali je zastarela i zbog dotrajlosti mašina jedan deo prinosa će ostati rasut na njivama

Ž. N.

U ŠIDU

Završena trećina posla

Na području šidske opštine, jesenja žetva je do sada završena na jednoj trećini proletoz zasejanih površina. Prema podacima Kancelarije za poljoprivredu, od ukupno 29.364 hektara, skidanje useva završeno je na 10.503 hektara. Prinosi soje od 3,6 tona po hektaru su, prema rečima poljoprivrednih stručnjaka, dobri ili zadovoljavajući, dok je prinos suncokreta zbog velike vlage i kiša manji nego lane. Ratarima predstoji žetva kukuruza koji zauzima

površinu od 15.551 hektar.

Žetva suncokreta je pri kraju, rod je odličan, a prinosi soje i šećerne repe su izuzetno dobri. Prinosi suncokreta kreću se oko 3 tone po hektaru, a zbog velikih kiša je procenat ulja nešto niži nego što se očekivalo. Soja je poželjevena sa 50 odsto površina, a očekuje da će ukupan rod biti veći od 500.000, pa možda čak i od 600.000 tona. Prinosi šećerne repe su veći od 60 do 70 tona po hektaru.

S. M.

GAZDINSTVA

BIKIĆ DO • **DANILO ŠTEFANČIK, RATAR, VOČAR, STOČAR...**

Dok radi, dotle se čovek nečemu i nada

- Situacija u poljoprivredi i stočarstvu postaje sve gora i niko ne zna dokle će to tako biti. Ipak, optimista sam i ne mislim da odustajem od ovog posla. Mora se raditi, to čoveka i drži, lenjost je najveća bolest – kaže Danilo Štefančik iz Bikić Dola

Šezdesetogodišnji **Danilo Štefančik** iz Bikić Dola po zanimanju je automehaničar, ali od kada je otišao u penziju aktivno se posvetio poljoprivredi i stočarstvu.

Sve do 1993. godine radio je u Hrvatskoj, u Kombinatnu gume i obuće „Borovo“, gde je u to vreme i živio, a kada je počeo rat vratio se u svoj rodni Bikić i zaposlio se u šidskom „Hempru“.

- Tu sam radio neko vreme, a onda sam opet otišao u Hrvatsku gde sam i stekao uslov za prevremenu penziju. Tada sam odlučio da se vratim u rodni kraj i počnem se baviti poljoprivredom i stočarstvom. Najpre sam držao krave, ali sam ih kasnije prodao, a sad imam tri bika, dve kobile lipicanerke, sedam ovaca i ovna. Od zemlje posedujem njive, ukupno deset hektara, na kojima gajim pšenicu, kukuruz i suncokret, a osim toga imam i pet jutara bresaka. U poslu mi pomažu supruga, sinovi i snaja, radimo sve zajedno, mada deca najviše vode računa o breskvama, jer se od njih najbolje može živeti pa im se zato treba maksimalno posvetiti. Doduše, poslednjih godina i ta je zarada sve manja i manja, jer, primera radi, pre tri godine smo kilogram bresaka prodavali po 80 dinara, a završili na 60 dinara. Prošle

Danilo Štefančik

godine počeli smo prodaju sa 60, a završili na 40 dinara, a ove godine cena im je pala na 30, odnosno 25 dinara po kilogramu. Ne samo breskve, nego je sve nekada bilo mnogo isplativije raditi. Recimo, dok sam pre sedam osam godina držao krave, mleko sam prodavao po 35 dinara za liter, a kada je palo na 19 dinara rešio sam da prodam krave i da odustanem od tog posla, jer nisam imao nikakvu računicu. Samo kad se uporedi cena nafte koja je u to vreme bila 30 dinara po litri, a sada je 150, dok je mleko i dalje 28 ili 30 dinara vidi se odmah da se taj posao ne isplati. Ko kaže da je drugačije, vara sam sebe – priča o svom poslu Danilo Štefančik iz Bikić Dola.

Ispomoć

Kada je sezona prodaje bresaka na pijaci, Danilo ima ispomoć na tezgji. Svakog dana sa njim na pijacu dolaze njegovi unuci osmogodišnja **Em** i desetogodišnji **Danilo**.

- Dok je bio raspust ustajali su svako jutro u pola šest i bili sa mnim na pijaci sve do jedan sat. Oni uvek sve rasprodaju, ne samo breskve, nego i jaja kad ih donesemo. Svi su nas upoznali i rado dolaze kod nas, baš zbog mojih malih trgovaca – kroz osmeh kaže Danilo.

Prema njegovim rečima, situacija u poljoprivredi i stočarstvu postaje sve lošija, a dokle će to tako biti ostaje da se vidi. Ipak, optimista je i ne misli da odustaje od posla koji radi.

- Dok radi, dotle se čovek nečemu i nada. Najgore bi bilo opustiti se i ne raditi ništa, jer se onda ne bi imao čemu se ni nadati. Mora se raditi, to čoveka i drži, lenjost je najveća bolest. Stalno mislim - biće bolje, a ustvari je sve gore i gore. Primera radi, letos sam mekinje plaćao 20 dinara, a

Svakodnevna ispaša ovaca na Fruškoj gori

pšenicu su uzeli po 16 dinara. Pitam se gde tu ima logike - da su mekinje skuplje od pšenice, a znamo šta su mekinje – otpad od žita. Ništa bolja situacija nije ni u stočarstvu. Jer, lakše je čoveku izvaditi zdrav zub nego izvaditi pasoš za jednu kravu ili bika kad ih prodaješ. Zato mislim da neće biti ništa od te njihove priče o potrebi povećavanja stočnog fonda koju stalno slušamo, jer kome se još isplati držati

stoku – razočarano se pita Danilo, ali ipak ističe da je zadovoljan svojim životom i onim što je do sada stekao.

Kako kaže, država bi trebala da zaštiti seljake, da oni imaju zagarantovane cene i da se uvede neki red na tržištu. Do tada, od ovog posla se može živeti skromno, samo tek toliko da čovek ne bude gladan.

S. M. – M. M.

Konferencija o razvojnim šansama srpskog agrara

Udruženje novinara za poljoprivredu „Agropres“ i Novosadski sajam, pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine i Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija organizovali su nedavno šestu po redu nacionalnu konferenciju „Agrobiznis Srbije“. Ovogodišnja Konferencija koja je održana na Novosadskom Sajmu, okupila je veliki broj izlagača iz zemlje i inostranstva, a bila je posvećena analizi mogućnosti povećanja izvoza poljoprivrednih proizvoda, sa naročitim osvrtom na voćarstvo i povrtarstvo.

U ime republičkih nadležnih organa, ove godine izlagali su **Stevan Nikčević**, državni sekretar Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija koji je govorio o trgovinskim potencijalima i barijerama za izvoz hrane i **Atila Juhas**, državni sekretar Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine koji je prisutne upoznao sa merama agrarne politike u cilju podsticanja izvoznog potencijala.

Vršilac dužnosti pokrajinskog sekretara za poljoprivredu **Branislav Bugarski** govorio je o izvoznim potencijalima pokrajine, dok je šef sekcije za evropske integracije i ekonomiju u Delegaciji Evropske unije u Srbiji **Frik Janmat** pričao o zajedničkoj agrarnoj politici Evropske unije sa posebnim osvrtom na mogućnosti plasmana srpske hrane na tržište EU.

Kraće predavanje o mogućnostima i perspektivama proizvodnje voća održao je prof. **Zoran Keserović**, direktor departmana za voćarstvo i vinogradarstvo, Poljo-

Obraćanje Branislava Bugarskog

privredni fakultet u Novom Sadu. Prof. dr **Nebojša Momirović**, sa poljoprivrednog fakulteta u Beogradu govorio je o mogućnostima i perspektivama proizvodnje povrća, dr **Zoran Uzelac**, menadžer za svinjarstvo u Delta agraru pričao je o unapređenju stočarske proizvodnje u cilju podsticanja izvoza, dok je o perspektivama razvoja ukrasnih biljki govorila prof. dr **Mirka Glavendikić** sa Šumarskog fakulteta i predsednica Udruženja za pejzažnu hortikulturu.

Kako je u svom pozdravnom obraćanju istakao prvi čovek „Agropresa“ **Goran Đaković**, cilj ove Konferencije bio je upoznavanje sa potencijalima srpskog agrara, sa mogućnostima njegovog plasiranja na inostrana tržišta, kao i mogućnosti unapređenja postojećih i razvoja novih grana poljoprivredne proizvodnje.

Prioritet su ulaganja

Državni sekretar Stevan Nikčević istakao je da Srbija preduzima konkretne aktivnosti i donosi odgovarajuće mere za povećanje izvoza naših agrarnih proizvoda koji predstavljaju jedan od ključnih segmenata njenog razvoja. Nikčević je objasnio da se između ostalog veliki naponi ulažu za uklanjanje postojećih barijera srpskom izvozu u zemlje članice CEFTA sporazuma, što je ujedno i jedan od glavnih zadataka Sekretarijata i Ministarstva u celosti.

- Tu posebno treba izdvojiti administrativne mere kojima su povećane akcize u BiH na uvoz piva, što je znatno pogodilo proizvođače u Srbiji, koji na to tržište plasiraju više od 62 odsto ukupnog izvoza. Naša najznačajnija tržišta, pored država članica CEFTA su članice carinske unije Rusije, Belorusije i Kazahstana kao i Evropska unija. Srbija je, podsetio je Nikčević, oslobođena dažbina u izvozu poljoprivrednih proizvoda u EU, ali imamo određene kvote za izvoz šećera, duvana, mesa i mesnih prerađevina kao i vina, a uspevamo da ispunimo količine samo kada je reč o šećeru. Za naš agrar je loše to što dugi niz godina ne uspevamo da iskoristimo više od 15 odsto kvote za izvoz junećeg mesa i prerađevina u EU i to je jedan od značajnih prostora na kojima bi trebalo zajednički da rade predstavnici države u smislu podsticaja, proizvođači i trgovci, rekao je Nikčević.

Govoreći o merama Ministarstva poljoprivrede, državni Sekretar u ovom Ministarstvu Atila Juhas istakao je da Ministarstvo ne može

Sa ovogodišnje Konferencije

Dr Zoran Keserović

- Za Vojvodinu danas gotovo da nema značajnijeg razgovora i značajnijih tema nego što je poljoprivreda. Tako možemo shvatiti zašto nije dobro prodavati strancima našu zemlju i zašto je važno da pomažemo udruživanje, da spojimo poljoprivrednike i preduzetnike, da podignemo konkurentnost kroz unapređenje navodnjavanja i uključivanja što većeg broja protiv gradnih raketa u sistem zaštite i slično, rekao je Bugarski.

Rejonizacija proizvodnje

Predstavljajući potencijale srpskog voćarstva i povrtarstva, prof. dr Zoran Keserović i prof. dr Nebojša Momirović istakli su potrebu što hitnije rejonizacije Srbije, kako bi se jasno znalo ko šta i gde proizvodi. Obrazlažući ovu tezu, profesor Keserović je istakao da se neretko u Vojvodini seju kulture koje nisu tradicionalne, odnosno kulture čiji rod nije zadovoljavajuć ni po kvalitetu, ni po kvantitetu.

- Posebno je nezgodna situacija sa kajsijom koja prosto ne može u Vojvodini da uspe kao što može u drugim delovima Srbije, pa se i mimo toga naši voćari ne odlučuju da od nje odustanu. Sa druge strane, a ispravite me ako grešim, nema mnogo logike ni u tome da se šljiva koja se proizvodi u Vojvodinu prodaje u Arilje koje bi trebalo da ima dovoljno kapaciteta i bez vojvođanskih proizvoda, rekao je Keserović i dodao: - Da bi unapredili naše voćarstvo, potrebno je da podstičemo udruživanje. Često čujemo da se naši paori žale na male posede, ali, istini za volju kada obidete recimo Južni Tiro, videćete da ni tamo pojedinačni posedi nisu mnogo veći. Pa ipak, za razliku od naših često inertnih i nepovarljivih domaćina, ljudi su se tamo udružili i posluju odlično. Oni nemaju problema sa hladnjačama jer su uspeali sami sebi da obezbede prostor za smeštaj. To je model kojim se treba rukovoditi, rekao je dr Keserović ističući kao dobar primer poslovanja kompaniju „Atos fruktum“ iz Male Remete.

S. Lapčević

Frik Janmat

Povećanje kvaliteta kroz ispunjenje standarda

- Srbija ima velike poljoprivredne potencijale koji nažalost još uvek nisu u dovoljnoj mери iskorišćeni. Sa druge strane, Evropska unija kao važan spoljnotrgovinski partner Srbije ima svoje zahteve u pogledu standarda kvaliteta i mislim da će Srbija ako želi da napreduje morati u što skorije vreme da te zahteve ispuni, čime će podići i nivo kvaliteta svojih proizvoda, rekao je šef sekcije za evropske integracije i ekonomiju u Delegaciji Evropske unije u Srbiji Frik Janmat.

Stevan Nikčević

da direktno podstiče izvoz poljoprivrednih proizvoda, ali da nizom aktivnosti podstiče samu poljoprivrednu proizvodnju.

Vršilac funkcije pokrajinskog sekretara za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Branislav Bugarski napomenuo je da je po-

krajina poslednjih godina znatno unapredila sistem finansijskih instrumenata za podsticanje poljoprivredne proizvodnje kroz nekoliko fondova i da je pomogla izgradnju kapaciteta koji omogućuju povećanje proizvodnje a time i izvoza.

Odustali svi ponuđači!

Tokom dva dana, koliko je trajala licitacija za zakup državnog obradivog zemljišta poljoprivrednicima u Inđiji, svi ponuđači su povukli svoje ponude, što je jedinstven slučaj od kada se sprovodi praksa javne licitacije. Prvog dana licitacije za uzimanje u zakup državnog obradivog zemljišta poljoprivrednicima ponuđeno je 88 hektara u tri katastarske opštine, a učestvovala su svega tri ponuđača koji su povukli svoje ponude. Zemlju u katastarskim opštinama Beška, Krčedin i Maradić prvog dana javnog nadmetanja niko nije uzeo u zakup. Nadležni iz Komisije kažu da do sada nisu imali slučaj i da ne znaju koji je razlog ovakvog postupka ponuđača ali pretpostavljaju o čemu je reč.

Prvi dan licitacije je neslavno prošao, jer niko nije izlicitirao 88 hektara koliko je predviđeno za prvi dan javnog nadmetanja. Svi ponuđači su odustali pre otvaranja pisanih ponuda, načina na koji

ove godine dajemo u zakup zemljište. Lično mislim da u sistemu neke stvari ne stoje dobro, a to je da smo prošle nedelje imali zapisnike o vansudskim poravnanjima republičkog poljoprivrednog inspektora, koji se pogodio sa ponuđačima iz prošle godine koji su na sličan način odustajali i ušli bespravno u korišćenje poljoprivrednih površina - kaže **Siniša Filipović**, predsednik Komisije za sprovođenje postupka javnog nadmetanja i objašnjava:

Oni su sada došli u situaciju da vansudskim poravnanjem isplate zakupninu koju su trebali dati pre godinu dana, zato verujem da bi to mogao biti osnovni motiv.

Drugog dana licitacije pojavila su se takode tri ponuđača za zakup zemljišta u tri katastarske opštine,

Siniša Filipović

Inđija, Novi Karlovci i Stari Slankamen. Kako saznajemo, tokom prethodnog dana iz ministarstva je stiglo saopštenje da ponuđači ne ispunjavaju uslove da licitiraju zbog neizmirenih obaveza prema državi iz prethodne godine.

Podsećamo, ove godine se na teritoriji inđijske opštine u zakup se davalo 549 hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta što je duplo manje u odnosu na prošlu godinu kad je paorima ponuđeno 1012 hektara. Početne cene bile su više u odnosu na proteklu godinu kada su se kretale od 30 pa do 57 hiljada dinara, ove godine minimalna cena prvog dana licitacije iznosila je 45 hiljada dinara a maksimalna 81 hiljadu dinara što je svakako cena koja je za sadašnje prilike u poljoprivredi visoka.

Nema izlicitiranog zemljišta u Inđiji

U narednih nekoliko dana Komisija će se sastati kako bi podneli izveštaj predsedniku opštine nakon čega će uslediti skupštinska procedura a potom i zahtev Ministarstvu da bude organizovan drugi krug licitacije kako bi predviđeno zemljište

bilo dato u zakup. U drugom krugu bi cene mogle biti niže za 30 odsto poručuju nadležni, dok u nezvaničnim krugovima se govori da bi to mogao biti razlog odustajanja ponuđača na licitaciji.

M. Balabanović

IRIG • U SUSRET LICITACIJI DRŽAVNE ZEMLJE

I do 70.000 za hektar

Oglas za javnu licitaciju u prvom krugu za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini raspisan je i u četrnaest katastarskih opština Iriga.

Ovaj put, iriškim paorima stavljeno je na raspolaganje nešto više od 993 hektara zemlje, sa početnom cenom od 35 do čak 70.000 dinara po hektaru.

Obilazak poljoprivrednog zemljišta koje se daje u zakup, kako se ističe u iriškoj lokalnoj samoupravi, realizovaće se u KO Iriga, KO Rivica i KO Vrdnik 14. oktobra od 10 časova, u KO Jazak se-

lo, KO Jazak Prnjavor i KO Mala Remeta 15. oktobra od 10 časova, odnosno za KO Krušedol Prnjavor, KO Krušedol selo, KO Grgeteg, KO Velika Remeta, KO Šatrinici i KO Neradin 16. oktobra, takođe od 10 časova.

Rok za podnošenje dokumentacije je do 12 sati, dana 17. oktobra u središtu iriške administracije, a kontakt osoba je **Marija Babić** - telefon: 022-400-609.

Javno nadmetanje održaće se u zgradi Opštinske uprave i to u periodu od 20. do 22. oktobra, sa početkom u 10 časova. S. L.

PEĆINCI • PRVI KRUG LICITACIJE ZEMLJIŠTA

40.500 dinara za hektar u Ašanji

Za parcele u katastarskim opštinama Brestač i Kupinovo, u prvom krugu nije bilo ponuđača što je, kako ističu nadležni, u vezi sa činjenicom da je dosta zemlje izlicitirano prošle godine, te da se radi o malim površinama

Prvi krug javnog nadmetanja za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini u pećinačkoj opštini počeo je licitacijom za parcele u katastarskim opštinama Ašanja, Brestač, Kupinovo i Obrež.

U Ašanji je ponuđeno oko 320 hektara od kojih je izlicitirano 214,7 hektara, a za zemljište u ovom naselju je postignuta i najviša cena prvog dana licitacije: 40.500 dinara po hektaru, što je samo jedan licitacioni korak ispod maksimalne cene.

Od ponuđenih 160 hektara u Obrežu, izlicitirano je 51,8 hektara zemljišta. Za pet ponuđenih parcela u Brestaču i šest u Kupinovu nije bilo zainteresovanih ponuđača, tako da ovo zemljište biti ponuđeno u drugom krugu javnog nadmetanja.

Nakon prvog dana licitacije, predsednik Komisije za sprovođenje postupka javnog nadmetanja **Tomislav Ćirković**, izjavio je da nadmetanje protiče u najboljem redu i izrazio nadu da će tako biti i narednih dana:

Licitacija je uspešno protekla. U Ašanji je bila najveća konkurencija pa je tamo postignuta i najviša cena. U Obrežu su izlicitirane 3 parcele po najnižoj ceni a to je prvi licitacioni korak iznad početne.

Detalj sa licitacije u Pećincima

Za zemljište u Brestaču i Kupinovu u prvom krugu nije bilo ponuđača, što se i očekivalo, budući da je dosta zemlje izdato prošle godine a i radi se o malim površinama, istakao je Ćirković.

Zadovoljan sam kvalitetom zemlje, a i cenom takođe, pa se samo nadam da će i godina biti dobra kako bi se ovo ulaganje isplatilo. Uzeo sam 25 hektara pa ćemo videti kako će se pokazati, rekao je poljoprivrednik **Stevan Džakula**.

Drugog dana licitacije ponuđeno je zemljište u Donjem Tovarniku i Subotištu. U Donjem Tovarniku je

izlicitirano 293 od 340 hektara, a u Subotištu je u zakup izdato svih osam ponuđenih parcela, odnosno 43 hektara državnog zemljišta.

U četvrtak je na licitaciji bilo zemljište u katastarskim opštinama Deč, Šimanovci, Karlović i Sremski Mihaljevci, a poslednjeg dana licitacije u prvom krugu, 10. oktobra, je zemljište u Ogaru, Prhovu, Sibaču, Popincima i Pećincima.

Ove godine, recimo to još jednom, pećinačkim paorima će biti ponuđeno ukupno 2.531 hektar u svih 15 katastarskih opština na rok od tri godine.

S. L.

AKTUELNOSTI

BEOGRAD • STRUČNJACI UPOZORAVAJU

Kasna berba kukuruza - smetnja za setvu pšenice

Ovogodišnji rod kukuruza u Srbiji biće manji za 20 do 30 odsto od prvih procena iz avgusta, kada se govorilo o prinosu od sedam do osam miliona tona, a bilo bi dobro da rod bude šest do 6,5 miliona tona, izjavio je agroekonomski analitičar **Milan Prostran**.

Procene roda kukuruza iz avgusta se nažalost ne poklapaju sa stvarnim stanjem kukuruza, kazao je Prostran agenciji Beta, upozorivši da bi to moglo negativno da utiče i na početak jesenje setve pšenice.

Kako je objasnio Prostran, problem je što je kukuruz predsetveni usev pšenice, za koju optimalan period za setvu od početka oktobra. Za setvu pšenice, treba "osloboditi" površine pod kukuruzom, odnosno obrati kukuruz i pripremiti njive, kazao je on.

Prostran je rekao da će zbog velike vlage kukuruza biće neophodno da se on suši, što će uvećati troškove skladištenja poljoprivrednicima za 10 procenata.

Milan Prostran

On je kazao da kukuruz trenutno košta 12 -13 dinara po kilogramu, ali očekuje da će dostići cenu od 17 do 18 dinara po kilogramu.

Prostran je istakao i da će kukuruza biti dovoljno za domaće potrebe, a verovatno i oko dva miliona tona za izvoz. S. P.

Доо ветеринарска станица
САВА СРЕМ

Лаћарак

Лаћарак, 022/670-750, ул. 1. Новембар 266
Др. вет. мед. Радован Цикуша и Др. вет. мед. Ненад Раичевић

Сремска Митровица, 022/618-020, ул. Петра Прерадовића 80
Др. вет. мед. спец. Миленко Перић

Мартинци, 022/ 668-387, ул. Војвођанска 9
Др. вет. мед. спец. Сава В. Шарац

Чалма, 022/685-600, ул. Победа 24
Др. вет. мед. Милорад Кевић

Велики Радинци, 022/660-230, ул. Моше Пијаде 7
Др. вет. мед. Наташа Секулић

- Лечење
- Вакцинација
- Вештачко осемењавање
- Превентива
- Трихиноскопија
- Продаја пилића
- Сточна храна
- Премикси
- Лекови

Niska kupovna moć poljoprivrede

Tržišta manje razvijenih zemalja i bivših republika Jugoslavije najzastupljenija u izvozu poljoprivrednih mašina i opreme iz Srbije. Istovremeno najveći uvoz je iz industrijski i tehnološki razvijenih zemalja, Nemačke, Italije, Francuske, Indije, Kine i Belorusije

Piše:
Branislav Gulan,
član Odbora za selo
Srpske akademije
nauka i umetnosti

A. Učešće ove industrije u ukupnom prihodu metalske i elektro industrije pokazuje tendenciju pada u periodu 2005 – 2010. godine;

B. Broj preduzeća je u blagom porastu;

C. Broj zaposlenih radnika je smanjen za 50 odsto.

Prema podacima u sadržanim u tabeli 6. zapaža se da svega tri preduzeća u ovoj industriji spadaju u grupu velikih sa preko 2.000 zaposlenih ili sa učešćem u ukupnom broju zaposlenih u ovoj grupaciji sa preko 70 odsto. Broj srednjih preduzeća iznosi devet, a malih 74. To znači da su proizvodni i radni potencijali veoma usitnjeni!

Proizvodnja u sektoru mašina

Kao što je već konstatovano, značajan devizna sredstva i onako oskudna izdvajaju se za uvoz poljoprivredne mehanizacije. To je razlog za brzu revitalizaciju industrije poljoprivrednih mašina i opreme i za kreiranje nove industrijske politike u ovoj oblasti. Ta industrijska politika mora biti zasnovana na novim tehnološkim postupcima, inovacijama, patentima...

Iz podataka u tabelama 4 i 5 se vidi da je u 2012. godini, vidi se da su preduzeća, članovi Grupacije proizvođača poljoprivrednih mašina koji deluju u okviru Privredne komore Srbije, ostvarili najveći izvoz na tržišta Etiopije od 10,88 miliona dolara, Bosne i Hercegovine od 7,03 miliona dolara, Hrvatske od 3,44 miliona dolara, Ruske Federacije od 2,24 miliona dolara i Mađarske od 1,97 miliona dolara. Očigledno je da su tržišta manje razvijenih zemalja i bivših republika Jugoslavije najzastupljenija u izvozu poljoprivrednih mašina i opreme iz Srbije.

Istovremeno najveći uvoz je iz industrijski i tehnološki razvijenih zemalja, Nemačke, Italije, Francuske, Indije, Kine i Belorusije.

Na osnovu raspoloživih podataka Privredne komore Srbije proizilazi:

(Nastaviće se)

Nerazvijeni i bivše jugoslovenske republike najveći kupci naših traktora

TABELA 4: Najznačajniji partneri u izvozu Srbije u 2010-2012.god.

R.br.	Zemlja	Izvoz u mil.USD		
		2010.	2011.	2012.
1.	Etiopija		4,80	10,88
2.	Bosna i Hercegovina	11,83	9,71	7,03
3.	Hrvatska	3,73	4,80	3,44
4.	Ruska Federacija	1,69	1,66	2,24
5.	Mađarska	0,51	2,18	1,97
6.	Egipat	1,71	1,37	1,91
7.	Ukrajina		1,45	1,70
8.	Rumunija	0,95	1,50	1,54
9.	Republika Makedonija	2,25	2,21	1,36
10.	Crna Gora	1,33	2,31	1,30

TABELA 5: Najznačajniji partneri u uvozu Srbije u 2010-2012.god.

R.Br.	Zemlja	Uvoz u mil.USD		
		2010.	2011.	2012.
1.	Nemačka	24,92	41,87	52,47
2.	Italija	14,75	22,92	24,16
3.	Belorusija	13,65	23,58	17,53
4.	Francuska	11,67	14,75	15,94
5.	Kina	6,81	9,15	6,38
6.	SAD	4,62	4,93	5,68
7.	Mađarska		5,36	4,68
8.	Austrija	4,29	4,70	4,52
9.	Slovenija			3,09
10.	Holandija			2,91

TABELA 6. Struktura preduzeća prema veličini

	broj preduzeća	broj zaposlenih	učešće u ukupnom broju zaposlenih u grupaciji
velika	3	2.023	71,2 %
srednja	9	493	17,3 %
mala	74	327	11,5 %
UKUPNO:	86	2.843	100,0%

Tokom 2012. značajan pad proizvodnje i raonih plugova

SREMSKA MITROVICA • NA POLJIMA KAZNENO-POPRAVNOG ZAVODA

Soja premašila nacionalni prosek

Po svemu sudeći, mitrovački Kazneno popravni zavod upamtiće ovu godinu kao jednu od boljih, barem što se tiče poljoprivrede i posebno soje. Naime, upravo ovih dana završena je žetva ove kulture, a prema prvim podacima rod na ukupno 146 hektara je bogat i odličnog je kvaliteta, što naročito važi za semensku soju kojom je pokriveno 80 hektara oranica. Prema rečima **Dragana Zdravkovića** zadužen za poljoprivredu u KPZ, sa prvobitno predviđenih 2.3 tone po hektaru došlo se do preko četiri tone semenske soje. Što se tiče merkantilne soje ona je za 700 kilograma po hektaru premašila nacionalni prosek od 2.7 tona.

- Još jedna žetva soje je za nama i mogu slobodno reći da skoro nismo imali toliko razloga da budemo zadovoljni koliko sada. Rod je ne samo bogat nego je i odličnog kvaliteta. Ideja da krenemo sa semenskom proizvodnjom je bila predmet dugih razgovora i razmišljanja svih nas koji se bavimo poljoprivredom i upošljavanjem osuđenika u Zavodu, uključujući tu naravno i upravnika. Kroz razgovor sa Institutom za ratarstvo i povrtarstvo iz Novog Sada došli smo do ideje da bi bilo najbolje saditi soju i kao što vidite, vratilo nam se mimo svih očekivanja, jasan je Zdravković.

Deo „Dunav soje“

Ovogodišnji ostvareni rod soje biće ne samo veći od nacionalnog nego i kvalitetniji, što je, kako ističe upravnik Zavoda Marko Sekulić, još veći uspeh kada se zna da KPZ nije ustanova koja se prvobitno bavi poljoprivredom.

Marko Sekulić

Mehанизacija radila punom parom

- Novosadski Institut sa kojim saradujemo član je vrlo značajne asocijacije „Dunav soja“ sa centrom u Beču, koja se bori protiv korišćenja genetski modifikovanih semena i hrane uopšte. Preko Instituta i mi smo postali deo te Asocijacije što nam je posebna čast, naročito otuda što planiramo da na jednom manjem delu naših oranica u dogledno vreme pokrenemo i proizvodnju zdrave hrane, priča upravnik i napominje: - Što se tiče roda soje, imali smo dobru godinu, vlažnu, radili smo vredno, poštujući sva pravila i kao što vidite, isplatilo se. Iskreno, pravo je pitanje da li ćemo u skorije vreme imati ovako dobar prinos, ali ovaj put nam se sve složilo. Spremi smo da krenemo sa uzgojem raži, spremamo za upotrebu i omotač rol bala za čuvanje lucerke koji još nije viđen na sremskim poljima, a očekujemo i donaciju iz IPA fonda Evropske unije koju ćemo iskoristiti za osavremenjivanje proizvodnje, a posebno mehanizacije.

Dragan Zdravković

Dobra mehanizacija i vredni ljudi

Glavni „krivac“ za ovako dobru i kvalitetnu soju, kako ističe upravnik službe za obuku i upošljavanje osuđenih lica KPZ-a **Željko Lazarević** leži u kvalitetnoj uposlenosti osuđenih lica, radnika u Zavodu, ali i u ispravnoj i obnovljenoj mehanizaciji koja je, kako isitiče, u danima žetve radila „punom parom“.

- Maksimalno iskorišćena znanja i veštine svih zaposlenih glavni su uzrok ovako dobre žetve. Za nas ovaj dobar rod dosta znači, tim pre što sopstvenom proizvodnjom punimo dobar deo budžeta, a pomažemo i druge Zavode iz našeg sistema, tako da mislim da neću pogrešiti kad kažem da će, ako Mitrovica stane, stati i drugi zavodi. U tom smislu vredno je istaći da je naš kukuruz nedavno otišao za Zaječar, da smo Valjevu poslali jedan berač i tako dalje. Mi smo Zavod koji ubedljivo najviše ulaže u privredu i poljoprivredu i sigurno je da smo na to izuzetno ponosi, smatra Lazarević.

Uskoro vredni žeteoci Kazneno popravni zavod ponovo će izaći na svoja polja jer ih očekuje berba kukuruza, za kojeg tvrde da je u odličnoj kondiciji i da će baš kao i soja dati bogat rod odličnog kvaliteta.

- Imamo 280 hektara kukuruza od čega smo 20 hektara kori-

stili za siliranje, za potrebe farme krava. Očekujemo odličan rod. Ranije ostvareni prosečan prinos je 5.6 tona u zrnu, a ove godine očekujemo i preko sedam tona, objašnjava Lazarević i nastavlja: - Što se tiče soje, deo ćemo ostaviti za sopstvene proizvode, a tokom narednog perioda očekuje nas setva oko 100 hektara merkantilne soje, a sigurno ćemo posejati i neku semensku kulturu, moguće tritikala, ali ostaje još da se to vidi. Sa semenskom sojom smo odlično prošli i mislim da više nema nikakve bojazni od novih sličnih ulaganja.

S. Lapčević

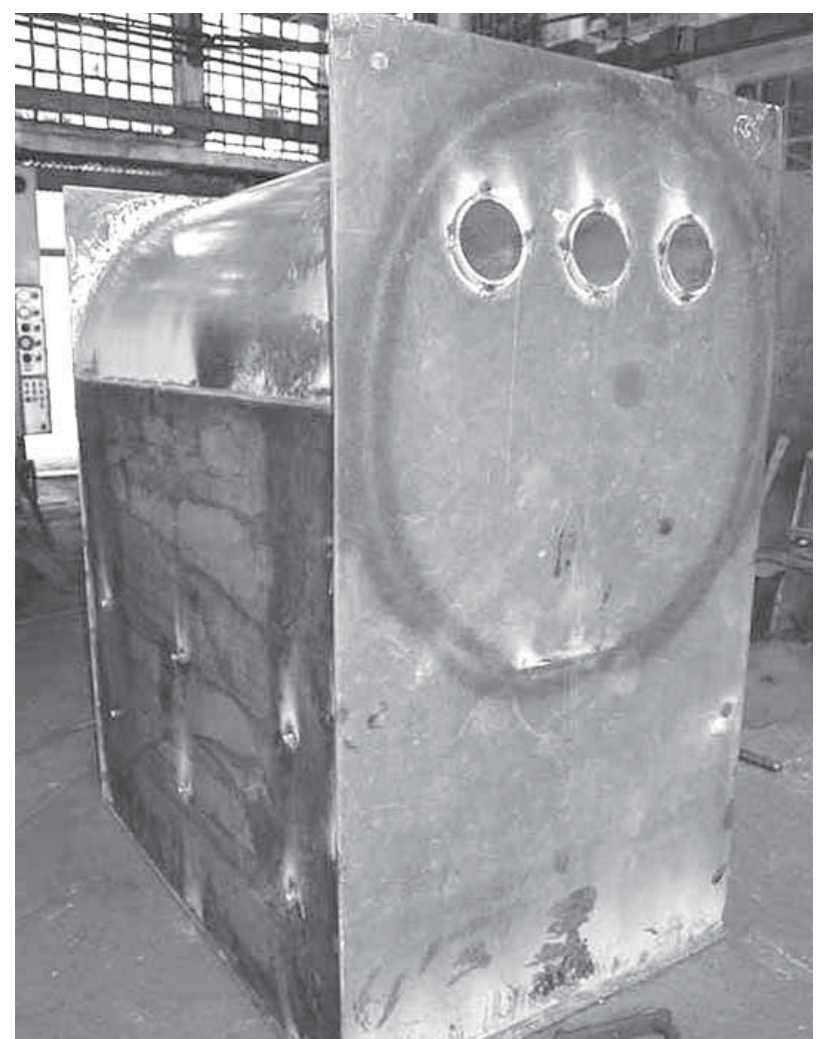
Željko Lazarević

Grejanje na biomasu

Imajući u vidu da Srbija kao buduća članica EU mora računati na obaveze koje je EU preuzela prihvatanjem Kjoto protokola oko korišćenja obnovljivih izvora energije u bliskoj budućnosti će korišćenje obnovljivih izvora energije biti njena obaveza. Jedan od obnovljivih izvora energije je i biomasa koju će KPZ obezbediti baliranjem sa oko oko 150 hektara oranica pod sojom. Na taj način, kako ističe Željko Lazarević iz službe za obuku i upošljavanje osuđenih lica, obezbediće se 100 bala prosečne težine oko 12 kilograma po hektaru ili 15.000 bala ukupne težine 180.000 kilograma što daje toplotnu moć 2.790.000.000 kilo džula.

- Vrednost mrkog uglja i prostornog drvna koja daje toplotnu moć potrebnu za zagrevanje objekata je oko 1.700.000 dinara, a vrednost nama potrebne sojine slame je oko 250.000

dinara, tako da je ušteda očigledna. Kotlovi BEK - 500 naše su proizvodnje i kao energent prvenstveno koriste bio masu u obliku bale, ali mogu da se koriste i ostala goriva u vidu drvna i uglja. Rukovanje kotlom je veoma jednostavno. Ubacivanje bio mase je ručno kao i čišćenje dimnih cevi, jer kotao poseduje velika ložna i dimna vrata koja obezbeđuju lak pristup, a značajno je istaći da pri sagoravanju bio mase nema emisije štetnih gasova u atmosferu, objašnjava Lazarević i dodaje: - Prednost ovog kotla je u tome što već u svom sastavu poseduje veliku akumulaciju vode, a samim tim je i veliki akumulator toplote i ne iziskuje česta loženja. Može se primenjivati i za grejanje radionica do 1200 kvadrata kao i staklenika, plastenika, sušara u režimu 90 sa 70, staja za smeštaj stoke i drugih objekata.

Peć za grejanje na biomasu

OD POSTANKA SVETA ČOVEK JE UPUĆEN NA HRANU IZ PRIRODE (2)

Integralna proizvodnja povrća

Prioritet se stavlja na ekološki bezbednije metode i tehnologije gajenja kako bi se smanjili neželjeni efekti primene organskih i mineralnih đubriva i pesticida, a sve radi povećanja sigurnosti po zdravlje čoveka, životinja i životnu sredinu smanjenjem zagađenja vode, vazduha i zemljišta

Piše: **Prof. dr Žarko Ilin**

Preuzeto iz časopisa „Savremeni povrtar“

Integralna proizvodnja, samo je jedan od brojnih alternativnih sistema kontrolisanom konvencionalnom ili uobičajenom sistemu intezivne proizvodnje povrća. Naime, u kontrolisani konvencionalni kao najintenzivniji način ili sistem proizvodnje povrća integrisane su brojne mere iz dosada poznatih alternativnih sistema gajenja, a u cilju zaštite životne sredine i proizvodnje zdravstveno-bezbednog povrća. Ovaj sistem se u razvijenom svetu počeo razvijati sedamdesetih godina prošlog veka kao jedan od ekološki prihvatljivih sistema proizvodnje povrća za svežu potrošnju ili najrazličitije oblike i tipove prerade.

Integralna proizvodnja povrća definiše se kao ekonomična proizvodnja visokokvalitetnih i zdravstveno-bezbednih povrtarskih proizvoda. Prioritet se stavlja na ekološki bezbednije metode i tehnologije gajenja kako bi se smanjili neželjeni efekti primene organskih i mineralnih đubriva i pesticida, a sve radi povećanja sigurnosti po zdravlje čoveka, životinja i životnu sredinu smanjenjem zagađenja vode, vazduha i zemljišta.

U zemljama sa razvijenom integralnom proizvodnjom postoji centralna agencija za integralnu proizvodnju i regionalne jedinice. Farmeri se registruju u agenciji i samim tim činom prihvataju sve propisane principe proizvodnje, kontrole i sertifikacije sopstvene proizvodnje.

Da bi se proizvodnja povrća registrovala kao integralna mora da se ispune dva osnovna uslova i to:

potencijalni proizvođač u sistemu integralne proizvodnje povrća treba da bude posvećen ovom sistemu proizvodnje, da ispuni određene zahteve koji moraju biti u celosti primjenjeni na gazdinstvu i/ili farmi i

uslovi koji moraju da se ispune u tehnološkom procesu proizvodnje povrća po principu i zahtevima Internacionalnog udruženja za integralnu proizvodnju.

U tehnološkom procesu proizvodnje povrća su mere koje treba preduzeti u proizvodnji zdravstveno-bezbednog povrća i zaštite životne sredine i to:

1. biodiverzitet i infrastruktura;
2. izbor parcele;
3. plodored;
4. izbor sorte ili hibrida i odnos prema gajenju GMO;
5. obrada zemljišta;
6. navodnjavanje;
7. đubrenje organskim i mineralnim đubrivima;
8. integralna zaštita od štetnih insekata, bolesti, korova i njihova primena u praksi;
9. sigurno i kvalitetno čuvanje i postupanje sa preparatima za zaštitu bilja;
10. berba, skladištenje i rukovanje gotovim proizvodima;
11. zdravlje radnika i očuvanje životne sredine.

U sistemu integralne proizvodnje povrća posebna pažnja se posvećuje đubrenju organskim i mineralnim đubrivima i korišćenju pokrovnih useva, zatim preventivnim biološkim i agrotehničkim merama u suzbijanju bolesti, štetočina korova, izboru tolerantnih sorti i hibrida. Obavezna je primena cvetnih margina oko parcele. Cvetne vrste luče atraktante, te mirisom i bojom privlače štetne insekte. Podstiče se nastanjivanje i umnožavanje predatorskih vrsta. Uklanjaju se biljke hraniteljke za pojedine štetne insekte ili obolele biljke. Tek kada se iscrpe mogućnosti koje pružaju preventivne (indirektno) biološke i agrotehničke mere, uz stalni i stručni monitoring, pristupa se zaštiti od bolesti štetočina i korova preparatima sa „zeleno li-

Prof. dr Žarko Ilin

ste“, a uz posebnu dozvolu samo u izuzetnim prilikama mogu da se koriste preporučeni preparati sa „žute liste“. To su preparati koji imaju dozvolu od agencije za integralnu proizvodnju povrća. Koriste se preparati kratke karence u tačno preporučenim (insekticidi i fungicidi) ili malo nižim od propisanih doza (posebno kod herbicida). Herbicidi se vrlo često koriste u split aplikaciji na osnovu prethodno utvrđenih korovskih vrsta, brojnosti i faze u kojoj se korovske vrste nalaze. Sve to radi zaštite agro- ekosistema i proizvodnje zdravstveno-bezbednog povrća.

Održiva proizvodnja povrća

Održiva poljoprivreda je sistem koji uključuje tehnologije i metode proizvodnje koji imaju za cilj proizvodnju zdravstveno-bezbedne hrane, očuvanje prirodnih resursa i adekvatan odnos prema životinjama u okviru stočarske proizvodnje.

Održiva poljoprivreda pridržava se principa da je neophodno vratiti sve što je uzeto iz prirode. Na taj način čuvaju se prirodni resursi, kao što je: zemljište, voda, vazduh, i omogućava njihovo koišćenje u budućnosti za generacije koje dolaze.

Održiva poljoprivreda je važan element sveukupnog napora da se celokupna ljudska delatnost učini kompatibilnim sa zahtevima ekosistema u kojem ljudski rod živi i funkcioniše. Stoga je proučavanje i razumevanje različitih sistema poljoprivredne proizvodnje, koje vode ka ekološkoj poljoprivredi, neophodno kako bi se prirodni resursi racionalno koristili.

Postoji veliki broj definicija održive poljoprivrede. Dve opšte definicije glase:

„Održiva poljoprivreda je takav razvoj poljoprivredne proizvodnje koji će zadovoljiti rastuće potrebe ljudi za hranom, pri čemu neće ugroziti mogućnost budućih generacija da zadovolje svoje opštvene potrebe“ i „Održiva poljoprivreda poboljšava sveukupan kvalitet života, sad i u budućnosti, pri čemu se održavaju ekološki procesi na kojima se život zasniva“.

Agroekološki pristup poljoprivrednoj proizvodnji promovise zatvoreni ciklus biljnih hraniva na gazdinstvu

(farmi), očuvanje vodnih resursa, korišćenje redukovanih sistema obrade zemljišta, zaštitu od erozije, očuvanje i unapređenje biodiverziteta i integraciju biljne i stočarske proizvodnje na gazdinstvu (farmi). Bez obzira na to koliko proizvođač (farmer) uspeva da prizvodi i živi u skladu s ovim principima, ni jedan sistem nije održiv, ukoliko nije profitabilan. Stoga održiva poljoprivreda poseban naglasak stavlja na socio-skonomski aspekt poljoprivredne proizvodnje. Ovaj sistem mora da obezbedi dobit proizvođaču (farmeru), kao i njegovu konkurentnost na tržištu.

Kao što smo već istakli razvijaju se brojni alternativni i održivi sistemi poljoprivredne proizvodnje, pa i proizvodnje povrća.

Proizvodnja povrća po organskim principima

Proizvodnja povrća po organskim principima (organska proizvodnja povrća) jedn je od tradicionalnih održivih sistema gajenja povrća. Počeo je da se razvija dvadesetih godina prošlog veka pod nazivom biodinamička proizvodnja povrća u Nemačkoj. Tri velika pokreta koja se smatraju začecima moderne organske proizvodnje, kao alternativnog metoda gajenja su biodinamička (u Nemačkoj), organska (u Engleskoj) i biološka (u Nemačkoj). Pojavili su se u približno isto vreme na samom početku (biodinamička) i u prvoj polovini XX veka i to najpre u Nemačkoj (dvadesetih godina prošlog veka), Engleskoj (krajem tridesetih, početkom četrdesetih godina prošlog veka) i SAD-u (sredinom četrdesetih godina prošlog veka).

Sedamdesetih godina prošlog veka nastao je „Master gardner“ program i radi pod okriljem državnih fakulteta u SAD-u i to njihovih stručnih službi. Započeo je promociju organske proizvodnje 1973. godine u državi Vašington da bi se odatle program proširio i na druge države SAD-a i Kanade.

Proizvodnja po organskim principima spada u alternativni sistem kontrolisanom konvencionalnom sistemu i sami je jedna od tri ravnopravna sistema ove za nas značajne grane biljne proizvodnje.

Postoji veliki broj definicija organske proizvodnje, koje su često veoma slične definicijama održive poljoprivrede. Najčešće korišćene i opšteprihvaćene definicije organske poljoprivrede su definicije IFOAM-a, Američkog ministarstva poljoprivrede i Codex Alimentarius.

IFOAM (International Federation for Organic Movements), je privatna, neprofitna organizacija nastla sedamdesetih godina prošlog veka. IFOAM-ovi osnovni standardi za organsku distribuciju, preradu i proizvodnju su u širokoj upotrebi od osnivanja i korišćeni su za razvoj sertifikacionih programa od Evropske unije, FAO i različitih nacionalnih organizacija. Definicija organske poljoprivrede (pa i organske proizvodnje povrća) po IFOAM-u (1996) glasi „Organska poljoprivreda je sistem poljo-

Upotreba teške mehanizacije i zaštita crnog luka od plamenjače

Agrotehničke mere u konvencionalnoj proizvodnji povrća

1. Opšte agrotehničke mere	2. Specijalne agrotehničke mere	3. Specifične agrotehničke mere
Ljuštenje - Tanjiranje - Plitko oranje	U proizvodnji rasada: -pikiranje -kalemljenje -kaljenje -dodatno osvetljavanje	Kod paradajza: -zakidanje zaperaka -vođenje biljaka u „V“ -skidanje listova -vršikanje -kolčenje -orezivanje cvasti -gajenje u špaliru
Osnovna obrada: -plugovima ravnjacima -plugovima obrtačima -nošenim i/ili vučenim podrivačima/ razrivačima	Gredice – različite širine i visine	Kod krastavca -pinciranje -gajenje u špaliru
Đubrenje: -organskim -minerlanim đubrivima -zelenišno đubrivo	Fertigacija	Kod paprike - rezidba -vođenje biljaka na 1 ili 2 stabla u „V“
Predsetvena priprema: -tanjiranje -setvospremanje	Zaštita od mraza	Blanširanje: -celera -špargle -radiča
Setva i/ili sadnja	Malčovanje	Dorastanje: -karfiola -kelja pupčara -radiča
Mere nege: -međuredna kultivacija -okopavanje -ogrtanje -navodnjavanje -zaštita od korova, bolesti i štetočina	Neposredno pokrivanje biljaka agrotekstilom	
	Hidroponi	
	Aerosoli	

privredne proizvodnje koji održava zdravstveno stanje zemljišta, ekosistema i ljudi. Oslanja se na ekološke procese, biodiverzitet i cikluse prilagođene lokalnim uslovima, dok je upotreba inputa koji potiču izvan gazdinstva (farme) ograničena. Organska poljoprivreda kombinuje tradiciju, inovaciju i nauku kako bi se unapredila životna sredina, razvili pravični odnosi i omogućio dobar kvalitet života.“ Samo godinu dana kasnije (1997) Američko ministarstvo poljoprivrede i njegovo savetodavno telo Odbor za nacionalne organske standarde (NOSB) definiše organsku poljoprivredu kao „ekološki sistem poljoprivredne proizvodnje koji naglašava ipodstiče biodiverzitet, biološke cikluse, kao i biološku aktivnost zemljišta. Zasnovana je na minimalnom korišćenju inputa koji potiču izvan gazdinstva (farme) i na praksi koja obnavlja, održava ili poboljšava ekološku harmoniju. Primarni cilj organske poljoprivrede jeste optimiziranje zdravlja i produktivnosti međusobno zavisnih organizama, biljaka, životinja i ljudi.“

Tri, odnosno dve godine kasnije (1996) Codex Alimentarius kao deo svetske organizacije za proizvodnju hrane (FAO) i Svetske trgovinske organizacije (WHO) predlaže sledeću definiciju organske poljoprivrede „Organska poljoprivreda je holistički pristup poljoprivrednoj proizvodnji čiji je cilj unapređenje zdravstvenog stanja agro-ekosistema, uključujući biodiverzitet, biološke cikluse i biološku aktivnost

zemljišta. Ona naglašava značaj organizacije i agrotehničkih mera, kojima daje prednost u odnosu na inpute koji potiču izvan gazdinstva (farme), imajući u vidu da lokalni uslovi zahtevaju sistem koji je prilagođen tim uslovima. To se postiže korišćenjem, kadgod je to moguće, agronomskih, bioloških i mehaničkih metoda, a izbegava se korišćenje sintetičkih materijala, radi obezbeđivanja normalnog odvijanja bilo koje specifične funkcije sistema“.

Na osnovu napred iznetih definicija proizvodnja povrća po organskim principima može da se definiše kao sistem proizvodnje koji ima za cilj stvaranje sveobuhvatnog (holističkog), humanog, ekonomski i ekološki prihvatljivog i održivog sistema gajenja povrća u bašti, na njivi i u različitim oblicima i tipovima zaštićenog prostora. Oslanja se na korišćenje lokalnih, obnovljivih resursa na gazdinstvu (farmi), primenu plodoreda, zelenišnog đubriva, komposta, glistenjaka, biološku kontrolu bolesti i štetočina, međurednu obradu ili kultivaciju i okopavanje kao mere u suzbijanju korova i pokorice, kao i minimalnu osnovnu obradu i predsetvenu pripremu zemljišta bez značajnijeg okretanja plastice, gaženja i sabijanja zemljišta. Upotreba sintetičkih đubriva, pesticida, regulatora rasta, antibiotika, hormona, veštačkih aditiva, jonizujućeg zračenja i genetski modifikovanih organizama, strogo je ograničena ili zabranjena (Zakon o organskoj proizvodnji „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 30/10 od 7.5.2010).

(Kraj)

Stanje ratarskih i voćarskih kultura

Zaštita uljane repice

Pregledom useva uljane repice (faza kotiledona-prvi par listova) u Senti, registrovano je prisustvo buvača *Phyllotreta* spp. i oštećenja na listovima 5-15 procenata.

Štete nanosi imago koji gricka list, te tako stvara veliki broj rupa po listu, a u slučaju jačeg intenziteta napada list može da izgleda kao sito. Prag štetnosti je 10 odsto napadnute lisne površine.

Dalje štete će se zavisiti od vremenskih uslova. U uslovima suvog, toplog vremena buvači pričinjavaju veće štete.

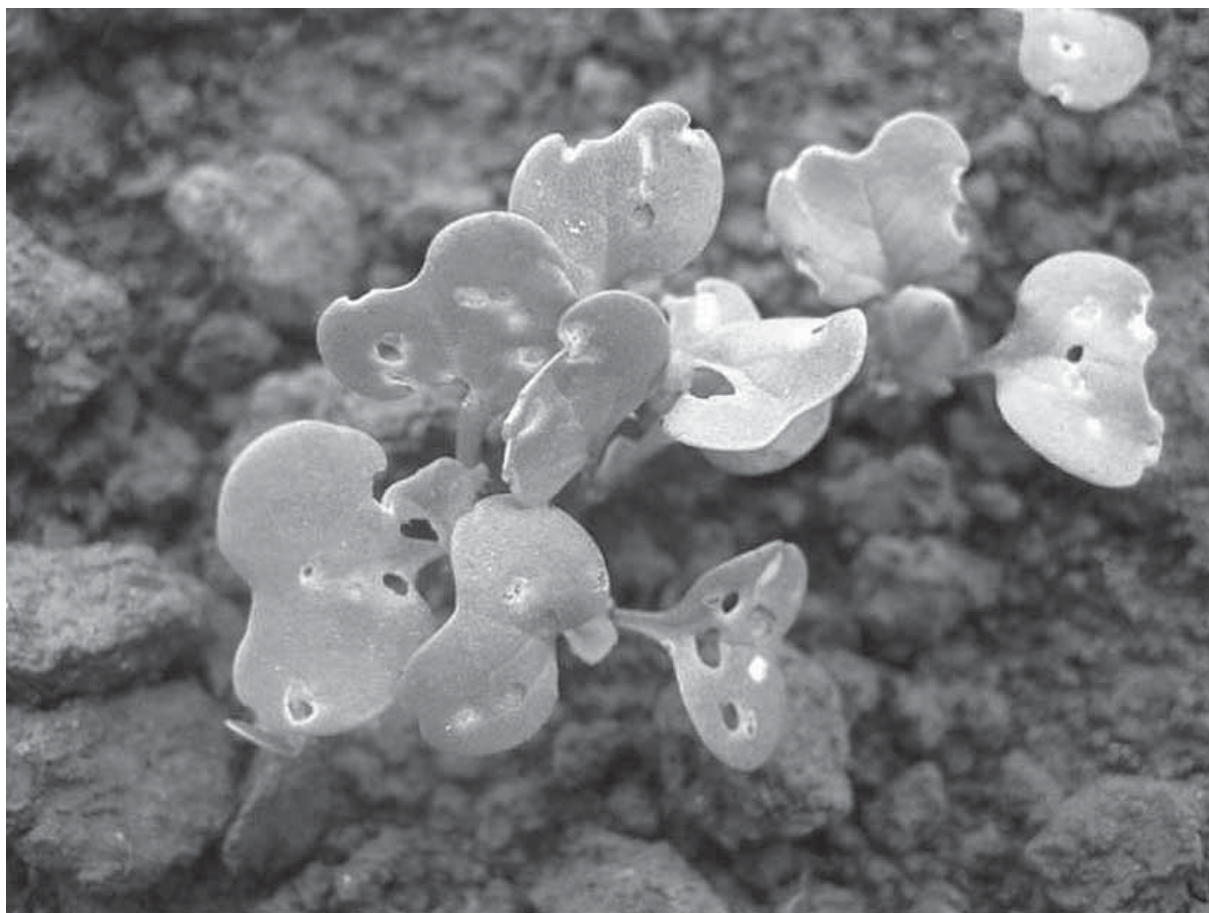
Vizuelnim pregledom useva uljane repice ustanovljeno je i prisustvo pagusenica repičine lisne ose, i štete na mladim biljkama. Njihova brojnost se kreće od 1 do 4 po biljci, i to manji larveni stadijumi. Na mladim biljkama mogu da pričine značajne štete za veoma kratko vreme.

Prag štetnosti u usevima uljane repice je 1 pagusenica po biljci, ili 50 pagusenica na metar kvadratni.

Preporuka: pošto je uljana repica u osetljivoj fazi, po postizanju praga štetnosti koristiti insekticide na bazi piretroida:

- Decis 2,5-EC (deltametrin) 0,3 l/ha;
- Grom (lambda-cihalotrin) 0,25 l/ha;
- Fastac 10-EC (alfa-cipermetrin) 0,1 l/ha;
- Talstar 10-EC (bifentrin) 0,15 l/ha

U Subotici je primećena jača aktivnost glodara na parcelama uljane repice. Dok su biljke male mogu da pričine značajnu štetu, treba ih suzbijati sa upotrebom mamaka na bazi cink-fosfida.

Štete od buvača

Mladi larveni stadijumi pagusenica

Alternariozne pegavosti jabuka

Na listovima sorte zlatni delišes u Zrenjaninu uočili smo značajno prisustvo simptoma prouzrokovanih (Alternaria spp.) koja za sada nije prouzrokovala početak opadanja listova, ali ukoliko potraju povoljne vremenske prilike za širenje ovog patogena doći će do spajanja pega i propadanja lisne mase. Na vrhovima mladara uočeno prisustvo simptoma pepelnice (*Podosphaera leucotricha*) u nižem intenzitetu dok je prisustvo sekundarnih infekcija čađave krastavosti i pegavosti listova i plodova prouzrokovanih (*Venturia inaequalis*) na preostalom lišću nešto više.

Na sorti Ajdared prisustvo pomenutih patogena u znatno manjoj meri.

Uklanjanje opalog zaraženog lišća u narednom periodu doprineće smanjenju infektivnog potencijala za sledeću godinu.

Uklanjanje opalog zaraženog lišća u narednom periodu doprineće smanjenju infektivnog potencijala za sledeću godinu.

Krvava vaš jabuke

Vizuelnim pregledom zasada jabuke lokalitet Mihajlovo, sorte Zlatni delišes i Ajdared koje se nalaze u fazi potpuno razvijelog i obojenog ploda, uočili smo prisustvo kolonija Krvave vaši (*Eriosoma lanigerum*) u niskom intenzitetu na poprečnim presecima grana, u donjim delovima stabla, vrlo niska brojnost kolo-

nija na mladima jabuka. Pregledom kolonije pod binokularom i disekcijom sadržaja abdomena parazitiranih imaga nismo uočili prisustvo razvojnih stadijuma parazitarne osice *Aphelinus mali*.

Žuta lisna rđa na spontanjoj flori

Signaliziramo proizvođačima strnih žita da smo na spontanjoj korovskoj flori iz familije Poaceae, na obodu parcela, uočili vrlo visoku infekciju i prisustvo simptoma žute lisne rđe, prouzrokovanih *Puccinia striiformis*, dominantnog patogena na usevima ozime pšenice tokom vegetacije u 2014. (potvrđeno prisustvo patogena mikroskopskim pregledom). Na ovaj način zadržavajući se na spontanjoj flori i u zemljištu gljiva će prezimeti, te će u slučaju povoljnih uslova za razvoj ostvariti infekciju (spore nošene vetrom) na ozimjoj pšenici.

Simptomi alternarijske pegavosti

Imago repičine ose

INĐIJA • DEJAN TITELAC, JEDAN OD NAJMLAĐIH PČELARA U SREMU

Dobio "vetar u leđa" za biznis

Iako se niko u njegovoj porodici ne bavi pčelarstvom, ovaj mladić se odvažio da sa nepunih dvadeset godina napravi sopstveni biznis i proizvodi med. Kako u šali kaže, misli da je njegov praded bio pčelar, pa pošto „krv nije voda“, veruje da je imao od koga da nasledi ljubav i interesovanje za ovo zanimanje

I dok većina devetnaestogodišnjaka razmišlja o studijama i provodu, momak iz Indije **Dejan Titelac**, intenzivno već četiri godine radi na uvećanju svog pčelarskog društva i priprema košnice za zimu. Iako se niko u njegovoj porodici ne bavi pčelarstvom, ovaj mladić se odvažio da sa nepunih dvadeset godina napravi sopstveni biznis i proizvodi med. Kako u šali kaže, misli da je njegov praded bio pčelar, pa pošto „krv nije voda“, veruje da je imao od koga da nasledi ljubav i interesovanje za ovo zanimanje. Dejan je pre mesec dana, kao najmlađi pčelar, preko pokrajinskog konkursa dobio deset novih košnica i to mu je, kako kaže, bio stumulans i povoljan vetar u leđa da nastavi da se bavi pčelarstvom.

- Interesovanje za pčelarstvo datira od pre par godina kada sam jednom prilikom drugaru pomogao oko njegovih košnica i tada sam iz znatiželje poželeo da i ja to radim. Posao mi je delovao interesantno, pa mi je drug ubrzo dao jedan roj i tako sam započeo samostalno da se bavim pčelarstvom. U prvo vreme sam želeo samo da zaradim džeparac a u međuvremenu i zavoleo posao jer su me učili ljudi koji su pravi majstori u poslu i imaju veliko iskustvo - počinje priču Dejan i objašnjava:

- Imao sam veliku podršku porodice, prijatelja i mog mentora Dejana

Dejan Titelac sa novim košnicama

koji su bili uz mene tako da nije bilo teško naučiti neke nove stvari u vezi ovog posla.

Dejan Titelac je i član inđijskog Udruženja pčelara „Roj“ i ima samo reči hvale za ostale članove ovog udruženja jer su mu pomogli prilikom edukacije o pčelarstvu. Kako kaže i sam

se edukuje čitajući stručne časopise i knjige kako bi bio bolji i uspešniji u svom poslu. Dejan je nedavno na jednom pokrajinskom konkursu dobio deset novih košnica kao najmlađi pčelar što mu je dalo novu motivaciju za rad.

- Evropska unija je donirala po deset novih košnica sa rojevima za

najmlađe pčelare u nekoliko opština u Vojvodini. Mi smo se prijavili na pokrajinski konkurs, dva momka iz naše opštine i ja smo dobili košnice koje su stigle pre dvadesetak dana - priča Dejan i osvrće se na činjenicu da je ova godina bila prilično loša za pčelarstvo u Srbiji.

- Ove godine sam imao prinos od deset kilograma po košnici, dok je prošle godine bila mnogo bolja situacija. Ali, šta da radimo, kako drugima tako i meni. Inače, ove godine sam imao samo suncokretov med, koji se kreće oko 500 dinara za kilogram - kaže mladi pčelar iz Indije i dodaje da su bagrem i lipa potpuno podbacili.

Imajući u vidu činjenicu da je pčelarstvo „posao na točkovima“ i da se košnice sele, Dejan ističe da su ove godine pčele nosile na Cer, Frušku goru i u Banat. On dodaje da pčelarska sezona u punom jeku traje od aprila, kada se košnice spremaju, do septembra meseca. Dalje navodi da posla ima ili mnogo ili veoma malo, u zavisnosti od doba godine. Na kraju, ističe da med za sada prodaje kod kuće, jer nema dovoljno količina da bi ga nosio pijace ili prodavao na veliko. Kaže da ima lepe planove za budućnost jer želi da se posveti pčelarstvu ali usput nađe još neki posao.

- Imam ukupno 19 košnica koje pripremam za sledeću sezonu, a planiram da ih imam i do 40 -kaže na kraju razgovora ovaj mladi i ambiciozni pčelar iz Indije.

Ako je suditi po onoj staroj da „na mladima svet ostaje“, onda inđijski pčelari nemaju razloga za brigu. Dejan Titelac i slični njemu su pravi primer za to.

M. Balabanović

SREMSKA MITROVICA • MILANKA MIŠKOVIĆ, POSTALA PČELARKA KAD JE OTIŠLA U PENZIJU

Pčelarstvo više od hobija

- Pčelarstvo je zanimljiv i unosan posao, ali meni i mom mužu nije prevashodno važno da zarađujemo koliko da radimo nešto korisno i da imamo u kući svoj, prirodni med, kaže Milanka Mišković

Vaspitačica je po struci **Milanka Mišković** iz Sremske Mitrovice, koja je svoj radni vek provela sa decom u vrtićima Predškolske ustanove „Pčelica“ u ovom gradu. Godinama je u penziji, ali je sa svojim suprugom Živkom, takođe penzionerom, našla razonodu u pčelarstvu.

Mišković imaju posed na Fruškoj gori, u Vrdniku, gde uglavnom provode penzionerske dane, a da im ne bude monotono došli su na ideju da se bave pčelarstvom. Ideja je realizovana pa su Milanka i njen suprug obezbedili nekoliko košnica sa pčelama i tako sad imaju meda za svoju potrebu i više.

- Imamo 12 košnica, ali ove godine nemamo meda, jer je bila loša godina. Prošlogodišnji med smo prodali, nešto smo ostavili za sebe, a veći deo smo poslali ćerki koja živi daleko od nas, u Kanadi, priča Milanka Mišković.

Ova penzionerska porodica ima voćnjak sa mnogo stabala šljiva i drugog voća tako da nema potrebu da radi paše seli svoje pčele na druga područja. Od šljiva koje sakupe Mišković napravljaju kvalitetnu

rakiju, a od kada imaju i med - prave medovaču. Iznose je na prodaju, poklanjaju kada idu u posete

Milanka Mišković sa svojim proizvodima

- Obožavam da radim u voćnjaku, a posebno oko pčela. Istina, tim poslom je najviše zadužen moj suprug, on se uglavnom bavi košnicama, a ja pomažem. Nemamo ambiciju da stalno povećavamo broj košnica i rojeva, već da radimo kako treba taj posao i da imamo svog meda za sopstvene potrebe. Jer, danas nije svejedno gde med kupuješ i od koga, nastavlja Milanka Mišković.

Rad oko pčela, kao i oko svih drugih poslova, zahteva mnogo pažnje i ljubavi. To pčele osećaju, a ova penzionerka ne krije da o pčelama doskora nije znala ništa i da je kao i njen muž, malo naučila o tome iz knjiga, a malo i od drugih iskusnijih pčelara.

Porodica Mišković višak svojih proizvoda, kada ih ima, plasira na sajmovima, pijacama i manifestacijama zdrave hrane. Tako je bila i nedavno u Lačarku kada su na manifestaciju "Kujnica na šoru" doneli rakiju šljivovicu, medovaču, višnjevaču, orahovaču. Meda nisu imali jer je ovo, ponavlja Milanka Mišković, bila loša godina. Nada se da će naredna godina biti medonosnija.

S.Đ. - M.M.

Hoće li naredna godina biti bolja za pčelare?

20 godina sa Vama!

DISKONT 2
Sremska Mitrovica
Stari šor br.33
mob.: 069-771-103

EVROJUG
Sila

Boje sa stilom
BOJE, FASADE I LEPILA

www.evrojug.co.rs
e-mail: evrojug@open.telekom.rs
Infotel: +381 22 2715-500

EXTRA CENA! 900,00 din.

EXTRA CENA! 287,00 din.

-NAJPOVOLJNIJE CENE U GRADU! -EKSTRA KVALITET

EMAJL LAK profesional

KUPINOVO • NA GRANICI DONJEG SREMA

Tamo gde autobosi okreću

Svoju šansu Kupinovo traži, ne toliko u poljoprivredi, koliko u turizmu. Ako su Pećinci administrativni, a Šimanovci privredni, Kupinovo bi, smatraju Kupinci, trebalo da postane turistički centar opštine

Pećinačko selo Kupinovo nalazi se uz samu reku Savu i predstavlja poslednju granicu Donjeg Srema prema prestonom Beogradu. Zbog svog geografskog položaja, ovo maleno i lepo uređeno selo, koje prema poslednjem popisu broji tek nešto manje od 2.000 stanovnika bilo je mesto koje je u znatnoj meri uticalo na tok istorije srpskog naroda. Naime, upravo ovde se nalazila poslednja prestonica srpskih despota Brankovića – Kupinik, a u pravcu ovog sela, srpska vojska je pre stotinu godina prešla granice Austro-Ugarske i po prvi put nakon 1848. godine povela borbu za oslobođenje i ujedinjene sa maticom.

Danas, kako ističe **Zorica Vlainić**, predsednica Saveta Mesne zajednice, iako je treće selo po veličini u pećinačkoj opštini, Kupinovo i pored nastojanja njegovih meštana da ostanu na svojim imanjima, polako nestaje. Razlog tome, Zorica Vlainić vidi u hroničnom nedostatku materijalnog blagostanja koje je, kako ističe, uvek i svuda, ljude navodila na nove puteve.

- Nije to problem samo Kupinova, nego svih sela u Srbiji. Lokalna samouprava se trudi da pomogne koliko je u njenoj nadležnosti, ali ipak postoje neki momenti na koje niko ne može da utiče. Nama je Beograd blizu, a opet, gledano u odnosu na Pećince, mi smo selo u kojem autobus okreće. Nema

Ljubica Bošković

U tri škole 500 đaka

Trenutno, u kupinskoj Osnovnoj školi koja nosi ime Narodnog heroja i kupinskog učitelja Dušana Vukasovića „Diogena“, računajući tu i područna odeljenja u Obrežu i Ašanji ima oko 500 đaka. Broj se, kako ističu, tokom proteklih godina nije povećavao, ali nije primetan ni drastičan pad.

- Nema tu pravila. Od generacije do generacije pomeranja mogu da budu velika, tako da prvo školsko zvono za sve nas, a posebno za

dalje. Starijim Kupincima to ne smeta, jer mi jesmo i Pećinčani i Sremci, ali mlade generacije koje traže bolja radna mesta nego što je sedenje za traktorom, svakako tu činjenicu teže podnose. Primera radi, najveći broj naše omladine, već po svršetku osnovne škole odlazi za Beograd i Zemun. Tamo završavaju srednje škole i trude se da tamo i ostanu. Među onima koji se u Kupinovo vrate, malo je onih koji su to hteli svojevremeno, a mnogo je više onih koji se u velegradu kakav je Beograd nisu snašli, objašnjava Zorica Vlainić.

Borba za društveni život

I mada je suočeno sa sve bržim odlaskom mladih, Kupinovo i dalje živi. U ovom selu koje je sa jedne strane oslonjeno na Savu, a sa druge na čuvenu Obedsku baru, deluje nekoliko različitih Udruženja građana. Tu su Udruženje žena, Udruženje „Duga“, „Likovna kolonija“, aktivna je folklorna sekcija, a za njima ne zaostaju ni lovci. Ima Kupinovo svoje prodavnice koje, za razliku od mnogih drugih, rade čitav dan, a tu je i „samo njihov“ Kinez.

Kupinovo nema svoj Dom kulture, odnosno ima ga, ali se on trenutno koristi kao fiskulturna sala. Ipak, zahvaljujući odličnoj saradnji sa Osnovnom školom vrata ove sale su otvorena kad god se za tim ukaže prilika.

- Dobra je stvar to što imamo odlične odnose sa školom koja rado otvara vrata sale za sva dešavanja u selu kojih, istini na volju, usled nedostatka novca, odlaska mladih i opšte zatvorenosti Kupinaca u svoje probleme, nema preterano puno. Mi volimo da kažemo da imamo i svog Kineza i to posebno ističemo jer nam je i to jedan od pokazatelja da nismo baš zaboravljeni, priča predsednica i nastavlja: - Veliki značaj održavanju žitova u selu daje i Etno kompleks koji polako postaje sve veća turistička atrakcija koju mnogi obilaze. Od skoro je tu postavljena i suvenirnica koja će dodatno unaprediti rad naših vrednih i udruženih žena.

Kupinski pejzaž

Zorica Vlainić

se polako kreće sa berbom kukuruza pa ćemo videti, objašnjava Zorica Vlainić.

Turizam pre svega

Svoju šansu, Kupinovo prema rečima Zorice Vlainić traži ne toliko u poljoprivredi, koliko u turizmu. Ako su Pećinci administrativni, a Šimanovci privredni, Kupinovo bi, smatraju Kupinci, trebalo da postane turistički centar opštine.

- Naše predispozicije su turizam. Imamo Obedsku baru, Kupinik kao prestonicu srpskih despota. Stoga, Mesna zajednica se trudi koliko god je u mogućnosti da podstakne ljude da se uključe u turističku ponudu. Za sada to ide polako, ali verujem da ćemo u skorije vreme imati bolje rezultate, barem što se tiče privatnog smeštaja, objašnjava predsednica Saveta.

A da je šansa Kupinova u turizmu, smatra i **Ljubica Bošković** iz Agencije za razvoj Pećinaca, koja napominje da trenutno u selu ima pedesetak ležaja u nekategorizovanim domaćinstvima.

- Kupinovo je najlepše sremačko selo i istinski „predeo gde priroda grli istoriju“, kako glasi i pećinački turistički slogan. U saradnji sa ovdašnjim udruženjima građana i Mesnom zajednicom u sve naše aktivnosti mi redovno uključujemo sve Kupince voljne da pomognu nama, sebi i svome selu. Kupinci su dobri i vredni ljudi, njihovo selo je bogato kulturno-istorijskim spomenicima i u kombinaciji sa domaćim proizvodima praviljenim po sremačkom receptu, mislim da mogu dosta toga da ponude turistima koji iz godine u godinu u sve većem broju dolaze u ovo selo, zaključuje Ljubica Bošković.

S. Lapčević

Stalni gosti beogradskih pijaca

Kao i najveći deo pećinačkih sela i Kupinovo živi od ratarskih kultura koje ovdašnji paori seju na, kako kažu, „sasvim dovoljnim“ posedima. Najčešće su zastupljeni kukuruz, pšenica i suncokret, polako se počinje sa plantažnom proizvodnjom, a kako je tržište u Donjem Sremu poprilično zasićeno, Kupinci zbog blizine glavnog grada, osim na kvantaš, često svoju robu iznose i na beogradske pijace.

- Kupinci su, mogu slobodno reći, stalni gosti beogradskih pijaca. Mnogi već decenijama imaju svoje tezge i stalne mušterije, a polako stupaju i oni mlađi. Od poljoprivrede se živi pre svega teško, a tek onda možda i lepo. Naši posedi su relativno mali, ljudi se teško udružuju i to svakako utiče i na mogućnost plasmana njihovih proizvoda. Koliko znam, polako stasavaju i oni koji uvode nove kulture, kao što je recimo luk, kojeg na našim poljima nije bilo u nekom većem obimu što je svakako dobro. Seljak u vremenu u kojem smo ima obavezu da bude i domišljat i snalažljiv jer samo tako može da opstane. Sa druge strane, rad na njivi je uvek gledanje u nebo. Ne valja kad je sušno, a evo videli smo da ne valja ni kada ima dosta kiša. Sa žitom gotovo niko nije dobro prošao, sada

Etno kuća

Sve je više turista

Kako protiv rana i uboja

Melemi pokraj puta...

Čest boravak u prirodi nosi i veći rizik da se povredimo. U tim slučajevima, najčešće se radi o ubojima, kada su tupim predmetom povređena tkiva ali nema otvora na koži, i ranama, kada su površina kože i tkivo ispod nje oštećeni.

Po pravilu reč je o manjim povredama ali je neophodno da se i one na pravilan način saniraju da ne bi došlo do komplikacija - inficiranja bakterijama i gnojenja. U tome može da nam pomogne i lekovito bilje.

Gavez (*Symphytum officinale*)

Ova biljka raste uz vodotokove, na vlažnim livadama i istom takvim šumama. Koren gaveza je mesnat, spolja crn a iznutra beo, stabljika je razgranata i dlakava sa velikim episastim listovima, dok su cvetovi zvonasti, ružičastocrveni ili ljubičasti. Sadrži sluz, tanine, etarsko ulje, supstancu alatonin.

Koristi se za pospešavanje rasta i razmnožavanja ćelija, regeneriše oštećena tkiva i smiruje bol i to: Litrom vrele vode prelijte 100 do 200 g korena gaveza, sačekajte 2 do 3 sata, procedite i u tu tečnost potopite gazu, stavite na povređeno mesto i previjte zavojem. Ili: nekoliko kašičica osušenog i samlevenog korena gaveza pomešajte sa malo vode da dobijete gustu pastu, namažite je na gazu i pristonite na ranu. Oblog menjajte posle dva do četiri sata.

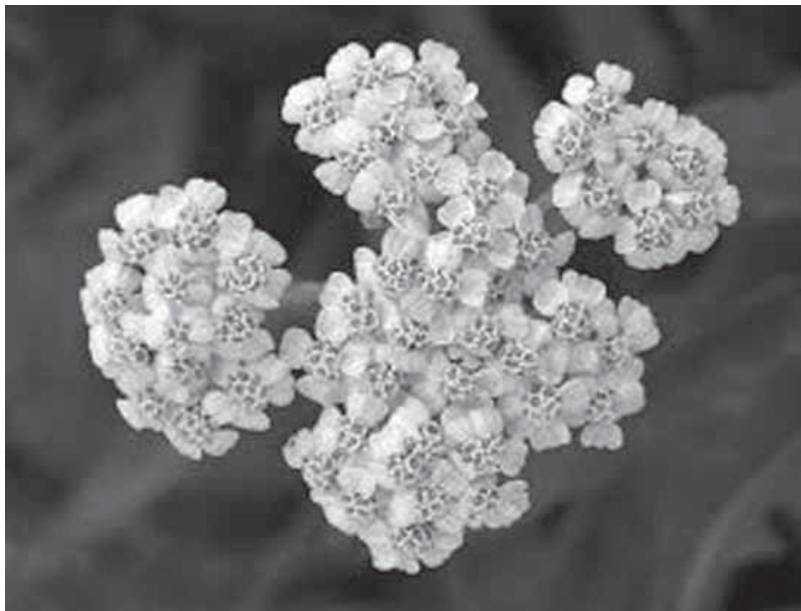
Muška bokvica (*Plantago lanceolata*)

Uspeva uz puteve, po livadama i pašnjacima. Ima prizemne gole i žilave listove i zeleni smeđi cvet u obliku klasa. U lekovite svrhe se najčešće koristi vrsta širokog lišća. Sadrži tanin, vitamin C, limunsku kiselinu, saponizide, gorke materije. Koristi se za zaustavljanje krvarenja, sprečava da se rane zagade i dobar je protiv oboja i to kao sok i oblog: Listove izgnječite i iscedite sok i po nekoliko kapi kanite na ranu što će da zaustavi krvarenje. Za oblog može da se koristi dobro opran svež list bokvice koji je 24 sata bio potopljen u maslinovom ulju. Vatrom umočenom u ulje prvo premažite ranu, malo sačekajte, obrišite pa privijte list bokvice. Oblog menjajte dva puta dnevno - ujutro i uveče.

Savet plus: Umesto bokvice može da posluži biljka podbel (*Tussilago farfara*). List ove bilje se opere, namaže mašću ili uljem i stavi na uboj, posekotinu, zagnojenu ranu.

Gavez

Hajdučka trava

Kantarion (*Hypericum perforatum*)

Uspeva na brežuljcima, poljima, livadama i pašnjacima bez mnogo vode i na kamenitim mestima. Izraste do do 70 cm, ima uspravnu stabljiku sa glatkim listovima bez peteljki i žute cvetove sa pet latica na kojima su crne tačke. Sadrži tanine, etarsko ulje, antocijan, karotin, holin.

Koristi se da dezinfikuje rane, pospešuje epitelizaciju kože, blagotvorno deluje na zagnojene rane.

Kantarion čaj: Litrom vrele vode prelijte 3 kašike cveta kantariona, stavite na ringlu i čim počne da vri sklonite pa procedite. Ovima čajem ispirajte rane.

Hajdučka trava (*Achillea millefolium*)

Uspeva po ivicama oranica, sunčanim obroncima i pašnjacima. Reč je o razgranatoj biljki dlakavih listova i belih cvetova. Sadrži tanin, etarsko ulje, mravlju kiselinu i brojne minerale.

Koristi se da zaustavi krvarenje i da dezinfikuje ranu.

Kantarion sok: Svežu hajdučku travu operite u hladnoj prethodno prokuvanoj vodi, dobro izgnječite i iscedite sok pa ispirajte ranu više puta dnevno. Na sveže rane koje krvare može da se stavi šaka izgnječene biljke i privije zavojem.

Čičak (*Arctium lappa*)

Raste kao korov na bunjištima, uz živice plotove i pored puteva. Ima dug i vretenast koren, srcolik

Kantarion

ke listove i ljubičasto crvene cvetne glavice sa kukicama koji se „lepe“. Sadrži inulin, gorke materije, etarsko ulje, tanin, kao i brojne minerale.

Koristi se da pospešuje izbacivanje stranih tela iz rane, a blagotvorno deluje na zagnojene rane.

Čičak čaj: Prelijte sa pola litra vode 10 g usitnjenog lista čička, ostavite preko noći, ujutro prokuvajte 10 minuta, poklopite, kad se ohladi procedite i ispiraju zagnojene rane.

Savet plus: ako se rane mažu smesom praha od osušenog korena čička i zečjeg loja izvlače strana tela.

Muška bokvica

NAJBOLJA JE PRIRODNA MEDICINA

Biljem protiv stomačnih tegoba

U sled obilja svežih namirnica, stomačne tegobe su u ovo doba godine naročito česte. Osim toga, nedovoljno oprano i(li) termički neobrađeno voće i povrće kao i pripremanje jela u prirodi, mogu da izazovu brojne stomačne tegobe. Da nevolja bude veća leti i početkom jeseni su češći i stomačni virusi, pa se uživanje lako pretvori u nevolju. Posledice stomačnih tegoba posebno su opasne za najmlađe, jer prolivi i povraćanje obično brzo prouzrokuju dehidraciju. Odlazak kod lekara je neophodan, mada u lečenju ovih tegoba pomažu i čajevi.

Predlažemo nekoliko starih i provenih biljnih recepata koji pomažu da se rešite nekih od neprijatnih stomačnih problema.

Ruža (*Rosa centifolia*)

Sadrži galni tanin i galnu kiselinu, kvercitrin, etarsko ulje, vosak, šećer i razne soli. Dobar je antiseptik i deluje na površinsko skupljanje tkiva.

Koristi se za lečenje zapaljenja sluzokože organa za varenje koa i protiv proliva i to: 40 g latica majske ruže, 40 g kamilice, 10 g cveta podbela, 10 g trandavilja. Sa pola litra proklučale vode prelijte tri kašike mešavine, poklopite, posle tri sata procedite i malo zasladite medom. Svaki drugi sat uzimajte po kašiku čaja.

Matičnjak (*Melissa officinalis*)

Lekovite osobine imaju listovi ubrani pre cvetanja. Glavni sastojak listova je etarsko ulje koje miriše slično limunu. Sadrži i tanine kao i opore i gorke materije.

Koristi se: protiv povraćanja, da reguliše varenje, za jačanje organizma, protiv nadimanja i to: 100 g lista matičnjaka i 100 g lista nane: sa pola litra ključale vode prelijte dve kašike mešavine i poklopite. Posle dva sata procedite i pijte čaj zaslađen medom posle jela.

Slatki koren ili sladić (*Glycyrrhiza glabra*)

Svež koren sadrži skrob, mineralne, malo manitola, asparagina, gorkih materija i jedan flavonski

Kičica

Sladić

Matičnjak

Čubar

heterozid. Njegovu lekovitost potvrdila su i naučna istraživanja.

Koristi se za lečenje organa za varenje, da izleči upale sluzokože želuca i creva, protiv zatvora i to: 30 g slatkog korena; 30 g plodova pasjakovine; 30 g morača; 10 g kore krušine. Morač usitnite u avanu, koru krušine iseckajte i dodajte slatki koren i pasjakovinu ili pasdren. Kašiku mešavine, dva do tri minuta kuvajte u dva decilitra vode, sklonite sa vatre i poklopite. Kada se prohladi procedite, zasladite medom i popijte. Čaj skuvarite dva do tri puta dnevno.

Čubar (*Satureja hortensis*)

Sadrži etarsko ulje, tanine a najlekovitiji sastojci su fenolska jedinjenja. Gotovo isti sastav i dejstvo imaju i planinski čubar (*Satureja montana*) i vresak (*Satureja subspicata*). Koristi se za lečenje organa za varenje, protiv proliva i tegoba u crevima, za lečenje stomačnih virusa, da umiri grčeve u želucu i crevima i to: 40 g čubra, 40 g rizoma trave od srdobolje, 20 g lista pitome nane. Poparite tri kašike mešavine sa pola litra vode, poklopite, sačekajte tri sata i procedite. Tokom dana čaj popijte umesto vode, a uzimajte po dva do tri gutljaja svakih pola sata.

Kičica (*Centaurea erythraea*)

Ova biljka obiluje gvožđem, natrijumom, gorkim heterozidima (geniciopikrozid, eritaurazid, eritrocenaurazid i dr), a sadrži i smolu, šećer, vosak, oko 0,6 do 1 odsto alkaloida, među kojima je glavni genicijanin, i eterično ulje. Najviše gorčine ima u stabljici, manje u cvetu, a najmanje u listu.

Koristi se protiv bolova u želucu, protiv proliva, pospešuje varenje, protiv nadutosti i gasova i to: 20g kičice, 20g nane, 20g matičnjaka, 20g gorke dateline. Jednu kašiku mešavine prelijte sa 2,5dl ključale vode. Ostavite da odstoji 15 minuta. Procedite i pijte jednu šolju pre jela.

HIT U SVETU • CRNI BELI LUK

Sladak kao karamela

Crni beli luk je odličan za sve, posebno za decu. Poznata su njegove dobre strane: on stimuliše imuni sistem i izuzetno je dobar za prevenciju raka, izvrstan je u borbi protiv upala, prehlada, čisti krvne sudove, sprečava razvoj ateroskleroze, stabilizuje krvni pritisak i uopšte, stimuliše rad srca i krvnih sudova, pozitivno deluje na rast i deobu ćelija što izaziva efekat podmlađivanja pa ga smatraju generalno čuvarom energije mladosti

Bez njega je većina jela nezamisliva, čak i onima koji ga preterano ne vole. Lekovit, ukusan, sa možda malo preteranim šmekom, beli luk, sada ima i svog brata koji je, bar na prvi miris i ukus - privlačniji. Reč je o belom luku u crnom izdanju, koji je fermentacijom urađen tako da postane crn, bez karakterističnog jakog ukusa ali sa deset puta jačim svojstvima.

Potpuna pomama

Ovaj sto posto prirodni beli crni luk postao je hit u kuhinjama u Aziji, Americi i Rusiji i kuvari ga prosto obožavaju jer mogu da naprave od njega šta žele, a da im jak ukus ne pomrsi konce. Od njega mogu da prave čak i slatke poslastice i jednostavno da ga mešaju u sva jela.

Crni beli luk svako može da napravi, ali se to u domaćoj radinosti ne isplati, jer se beli luk mora držati u rerni 40 dana na temperaturi od 60 Celzijusovih stepeni. Neočišćen beli luk se stavi na dno posude, zatim se posuda prekrije aluminijumskom folijom kako bi ga u periodu fermentacije štitila od prodora neželjenih bakterija ali i sprečila ispravljanje arome. Jedinstveni miris, ukus i tekstura crnog belog luka dobija se bez ikakvih dodataka zbog čega je dodatno cenjen.

Smiren od ljutine i čuvar mladosti

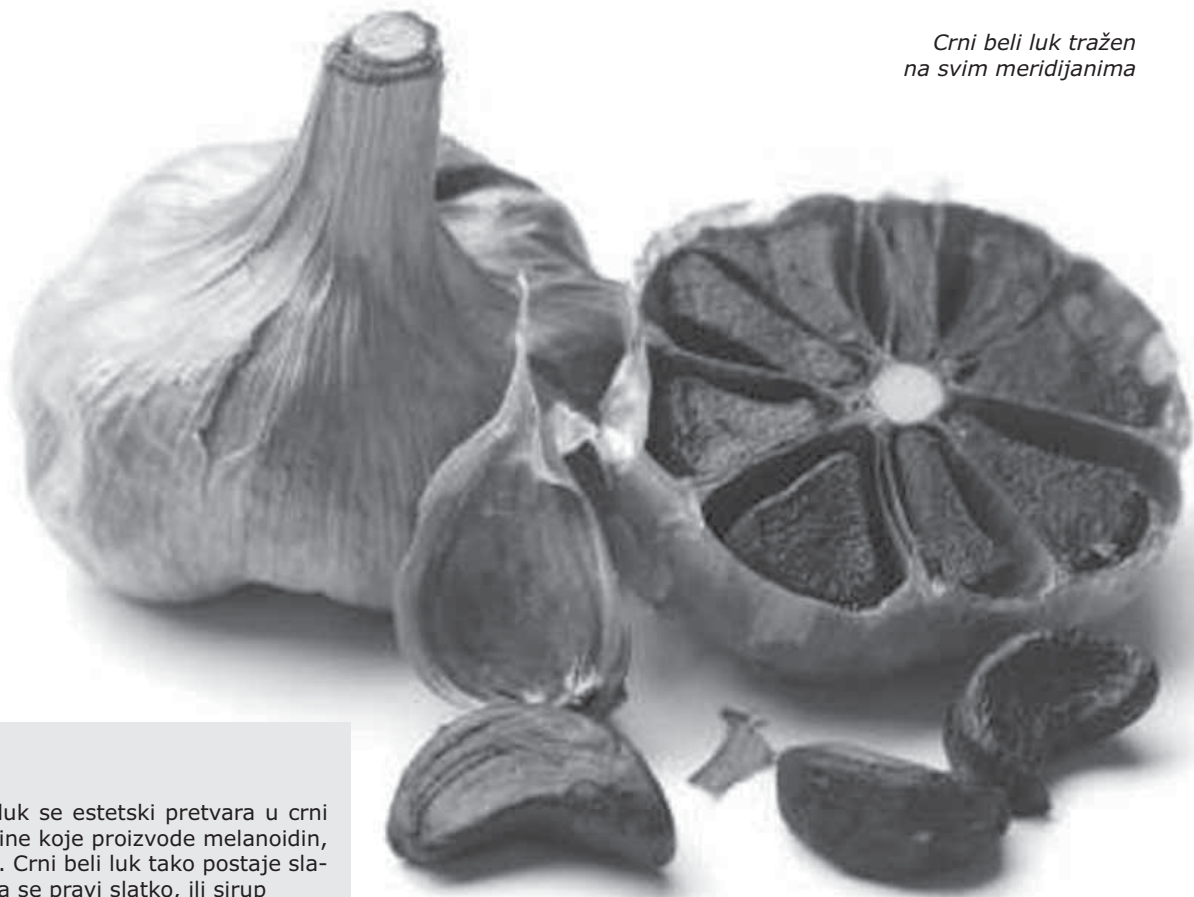
Dobijen takvom procedurom crni beli luk je delotvorniji od običnog belog: organizam ga lakše usvaja, kao antioksidans deluje 10 puta snažnije, sedam puta se povećava fruktoza u njemu, a zadržava istovremeno svojstva prirodnog antibiotika.

Tako "smireni" od ljutine crni beli luk je odličan za sve, posebno za decu. Poznata su njegove dobre strane: on stimuliše imuni sistem i izuzetno je dobar za prevenciju raka, izvrstan je u borbi protiv upala, prehlada, čisti krvne sudove, sprečava razvoj ateroskleroze, stabilizuje krvni pritisak i uopšte, stimuliše rad srca i krvnih sudova, pozitivno deluje na rast i deobu ćelija što izaziva efekat podmlađivanja pa ga smatraju generalno čuvarom energije mladosti.

U Koreji, gde se crni beli luk pravi vekovima, postoji drevna legenda koja kaže da ga je Bog darovao ljudima kao garant besmrtnosti.

Slatko od belog luka

Tokom perioda fermentacije beli luk se estetski pretvara u crni cvet, zadržavajući šećer i aminokiseline koje proizvode melanoidin, supstancu odgovornu za tamnu boju. Crni beli luk tako postaje sladak kao karamela i od njega može da se pravi slatko, ili sirup

Crni beli luk tražen na svim meridijanima

ČIJAVANPRAŠ, „NEKTAR BESMRTNOSTI“

Da zauvek ostanete mladi!

Čijavanpraš je bogat vitaminom C, pa jača imuni sistem, poboljšava probavu i apsorpciju hranjivih materija, smanjuje kiselost u organizmu i nadutost, olakšava eliminaciju toksina. Ova lekovita smesa pomaže i u regulaciji telesne težine, deluje preventivno protiv bolesti disajnih puteva, pospešuje iskašljavanje

Ajurvedska lekovita smesa čijavanpraš, koji se zbog svojih lekovitih svojstava naziva i "nektar besmrtnosti", hiljadama godina narodima istoka čuva zdravlje i održava telo mladim, snažnim i vitalnim.

Iako je najraniji recept za čijavanpraš nađen u četvrtom veku pre nove ere, interesovanje za njega u svetu poraslo je tek poslednjih nekoliko decenija. U ajurvedi je poznat kao rasajana - podmlađivač organizma, a predstavlja smesu bilja, začina i ajurvedskog voća. Legenda kaže da su blizanci Ašvini i Kumari napravili ovaj eliksir za mudraca Čijavana Rišija, koji je pod stare dane oženio mladu princezu i tragao za sredstvom koje bi ga pomladilo.

Odlaze starenje i čisti krv

Njegova antioksidantna svojstva neutralizuju slobodne radikale, koji uzrokuju oštećenja i starenje ćelija i pomaže da se telo zaštiti od mnogih bolesti. Bogat je vitaminom C, pa jača imuni sistem, poboljšava probavu i apsorpciju hranjivih materija, smanjuje kiselost u organizmu i nadutost, olakšava eliminaciju tok-

sina. Ova lekovita smesa pomaže i u regulaciji telesne težine, deluje preventivno protiv bolesti disajnih puteva, pospešuje iskašljavanje. Kako olakšava sintezu belančevina, čijavanpraš oblikuje i jača muskulaturu, a kožu ulepšava i ubrzava zarastanje rana.

Podjednako je dobar za žene i

za muškarce: reguliše menstruaciju, ublažava PMS, podstiče plodnost i pravilan razvoj embriona. Sadrži više od 50 lekovitih sastojaka, pa smanjuje rizik od stvaranja tumora, a lekari kažu da redovna tromesečna kura ovim eliksirom čisti krv od toksina i smanjuje visok krvni pritisak. Osim što podiže raspoloženje,

ovaj nektar pospešuje intelektualne i afektivne moždane funkcije i sve češće se preporučuje starijima, naročito onima koji imaju Alchajmerovu bolest i demenciju.

Visoka biološka aktivnost

Biološka aktivnost čijavanpraša iznosi 200 bioloških jedinica, što je znatno više od ženšena (120 jedinica). Glavni sastojak je amla (indijski ogrozd ili amalaki), čiji je plod jedan od najboljih izvora antioksidanata na svetu (20 puta više vitamina C nego sok od pomorandže). Na saskrtu amalaki znači "onaj ko održava", doslovno hrani, podmlađuje i zbog svojih nutritivnih svojstava preporučuje se kod mnogih bolesti. Čijavanpraš sadrži i špargle, bambus, plavi lotos, kardamon, koru cimeta, klinčić, šatavari, ašvagandu, med, sladić, sandalovinu, susamovo ulje, divlji zeleni slanetak i još nekoliko nama manje poznatih, a lekovitih istočnjačkih trava.

Nije za dijabetičare

Čijavanpraš izgleda kao gust džem, slatko-kiselog ukusa. Ako se

uzima samostalno, otapa se u ustima nekoliko minuta ili razmučen s toplim mlekom, vodom ili zelenim čajem (2 dl). Preporučena dnevna doza za odrasle je po jedna kašičica ujutro, 15 do 20 minuta pre obroka i uveče pre spavanja. Za decu stariju od 4 godine - od četvrtine do cele kašičice dva puta na dan, a za starije jednu trećinu kašičice triput dnevno.

Idealna dužina kure čijavanprašom je tri meseca, a sprovodi se jednom godišnje (stariji dve kure godišnje). Kura pospešuje čišćenje i pomlađivanje organizma, jača imuni i kardiovaskularni sistem, pospešuje rad jetre i organa za varenje i dobar je dodatak ishrani kod zračenja i hemoterapije. Može se koristiti sa drugim ajurvedskim preparatima i sa susamovim i bademovim uljem, ali se termička obrada ne preporučuje, jer tako gubi lekovitost i hranljivost.

Uzimanje čijavanpraša ne savetuje se onima koji imaju jako izražen dijabetes, upale bubrega i alergije na med. Nektar večne mladosti u Srbiji se može nabaviti u bolje snabdevenim prodavnicama zdrave hrane.

Virus mozaika salate

Najrasprostranjeniji i ekonomski najštetniji virus lisnatog povrća je virus mozaika salate (*Lettuce mosaic virus, LMV*)

Piše: **Prof. dr Branka Krstić**
Preuzeto iz časopisa „Savremeni povrtar“

Rasprostranjenost i značaj. Virus mozaika salate (LMV) je opšt rasprostranjen virus i javlja se svuda gde se salata gaji. Pojava oboljenja koje ovaj virus izaziva zabeležena je prvi put 1921. godine na Floridi i od tada he virus pronađen u svim regionima gde se salata gaji. Mozaik salate je ekonomski štetan i često se navodi kao najčešće i veoma destruktivno oboljenje salate. U zavisnosti od soja virusa i sorte salate, virus može da izazove i do 50% smanjenje prinosa. Rane infekcije izazivaju kržljivost biljaka kod kojih su glavice dvostruko manje od zdravih.

Osobine virusa. Čestice ovog virusa su izduženog oblika, veličine od 750 nm x 13 nm. Virus pripada rodu *Potyrus* (fam. *Potyviriidae*), najbrojnijem rodu biljnih virusa. Virus mozaika salate ima četiri patotipa (soja) u zavisnosti od njihove sposobnosti da zaraze različite kultivare salate. Patotipovi I i II ne mogu da prevaziđu otpornost zasnovanu na *mo* i *g* genima, a patotipovi III i IV mogu da zaraze kultivare salate koji poseduju ove gene rezistentnosti. Patotipovi III i IV su prevalentni u Evropi.

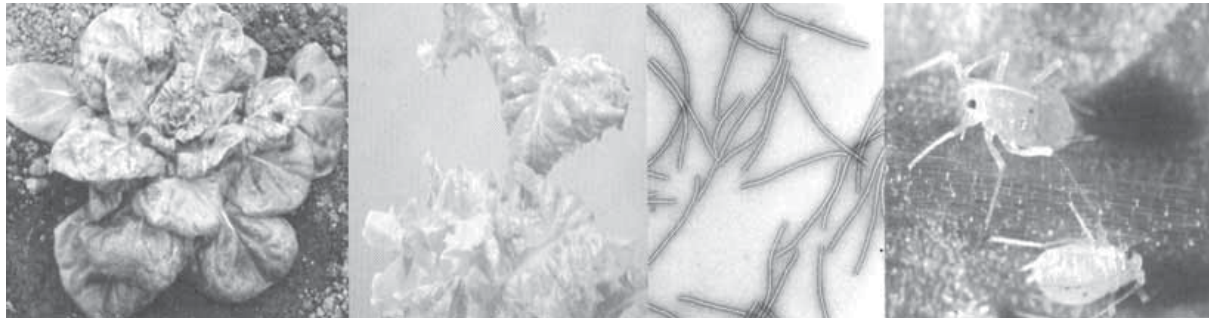
Domaćini. Virus mozaika salate ima širok krug domaćina kojem pripadaju vrste iz 20 biljnih rodova. Od gajenih biljaka osim zelene salate, ekonomski značajni prirodni domaćini su endivija (*Cichorium endivia*), cikorija (*Cichorium intybus*), naut (*Cicer arietinum*), spanać, novozelandski spanać i grašak. Virus mozaika salate zaražava i veliki broj korovskih vrsta kao što su: pepeljuga, mrtva kopriva, žutenica, gorčika, mišljakinja, taržučak, divlja salata i druge. Za ovaj virus je karakteristično da u krugu domaćina ima i ukrasne biljke: cinia (*Zinnia elegans*), kadifica (*Tagetes erecta*), lizijantus (*Eustoma grandiflorum*), gomfrena (*Gomphrena globosa*) i druge.

Prof. dr Branka Krstić

Simptomi. Simptomi koje izaziva virus mozaika salate su veoma varijabilni. Ako su zaraze rane, listovi salate su deformisani, kržljivi i kod nekih kultivara ispoljavaju mozaik ili šarenilo. Početni simptomi su prosvetljavanje lisnih nerava, praćeno sekundarnim simptomima tipa mozaika. Rano zaražene biljke se retko potpuno razvijaju, pa ostaju kržljive. Često se dešava da se pri ranoj infekciji glavice salate uopšte ne formiraju, a unutrašnje lišće je kržljivo i zbijeno, pa obrazuje glavicu. Kasnije zaraze izazivaju niz različitih simptoma. Ove biljke mogu potpuno da se razviju, ali spoljašnji listovi su žuti, uvijeni i deformisani. Listovi motači se često odvajaju od glavice. Glavice salate mogu da budu više ili manje deformisane. Pojava nekrotičnih simptoma, koji se često javljaju kao sitne nekrotične pege na marginama spoljašnjih listova, uslovljena je uslovima spoljašnje sredine, a ne sojevima ovog virusa kao što se ranije mislilo.

Simptomi koje virus mozaika salate izaziva na salati razlikuju se od simptoma koje izazivaju neki drugi virusi salate, ko što su virus mozaika postrne repe i virus infektivne

žutice salate. Ova va virusa izazivaju simptome samo na starijem, dok virus mozaika salate izaziva pojavu simptoma i na mlađem lišću. U odnosu na druge viruse, teško je razlikovati simptome, mad je za virus mozaika salate karakteristično uviđanje listova omotača spolj nadole.

Prenošenje. Virus mozaika salate je jedini ekonomski značajan virus salate koji se prenosi semenom salate. Zaraženo seme omogućava održavanje virusa od vegetacije ili duži vremenski period, širenje virusa u nova područja i započinjanje primarnih infekcija u usevu., posle čega se virus veoma efikasno širi tokom vegetacije boljnim vašima. Procenata prenosivosti LMV semenom salate je varijabilan i kreće se od 0,3 do 30%, a najčešće 3-5%. Često sen u stručnoj javnosti smatra da relativno nizak procenat zaraze semena (od 1% do 5%) ne nagoveštava moguće ekonomske gubitke. Međutim, kod virusa, kakav je i LMV, i niskim procentom zaraze semena u usev se unosi veliki broj infektivnih jedinica, koje predstavljaju izvor inokuluma za sekundarno širenje vašima. Prema tome, virusna oboljenja mogu da se jave u značajnijem obimu sa visokom učestalošću zaraženih biljaka, čak i sa semenom sa veoma niskim nivoom zaraze, ukoliko postoje efikasni vektori daljeg sekundarnog širenja. Virus mozaika salate se prenosi i semenom divlje salate (*Lactuca serriola*). U toplijim krajevima virus mozaika salate s estalno održava u zelenoj slati koja se neprekidno gaji, naročito u zaštićenom prostoru.

Virus mozaika salate može da zarazi veliki broj drugih gjenih biljaka i veliki broj vrsta korova. Virus se, takođe, prenosi vašima na neperzistentan način. Vaši prenose virus iz drugih useva koji se gaje u blizini ili sa zaraženih korovskih biljaka oko samog useva. Najznačajniji vektori su polifagne vrste vaši: *Myzus persicae* i *Aphis fabae*.

Primarni izvori inokuluma su zaraženo seme i alternativni domaćini. Pojava mozaika salate u usevu je obično povezana sa zaraženim semenom, jer klijanci iznikli iz zaraženog semena predstavljaju sekundarni izvor inokuluma iz kojeg vaši virus prenose na zdrave biljčice. Ako je populacija vaši u usevu visoka, učestalost mozaika do kraja vegetacije može da dostigne i 100%.

Kontrola. Široka rasprostranjenost i visoka učestalost zaraze u usevu salate pripisuju se pre svega prenošenju virusa semenom, zatim stalno prisutnoj i visokoj populaciji vaši u prirodi i širokom krugu domaćina. Zbog specifične epidemologije, uspešna kontrola LMV mora da uključi nekoliko obaveznih elemenata. Pošto početne zaraze uvek potiču od zaraženog semena, prvi korak jeste upotreba bezvirusnog (virus-free) semena. Biljke koje se koriste za proizvodnju semena moraju biti bezvirusne i potrebno je redovno primenjivati odgovarajuće mere za kontrolu vaši kao vektora. U komercijalnoj proizvodnji salate takođe se preporučuje kontrola vaši, što značajno može da uspori širenje virusa u toku godine. Prema tome, dve najvažnije mere u kontroli virusa mozaika salate su korišćenje virusno indeksiranog semena i otpornih sorti. Dozvoljeni prag zaraze semena je obično rigorizan (o zaraženog semena u partiji od 30000 semena), mada je u nekim zemljama, kao što je Holandija znatno viši (0 semena u 2000 semena). Indeksiranje semena se obavlja u toku vegetacije pregledom na prisustvo simptoma, a zatim laboratorijskim testiranjem semena serološkim metodama (ELISA). U svetu postoje i programi razvijanja otpornosti zelene salate na virus mozaika salate, čak su neki otporni kultivari komercijalno dostupni, najčešće ledene salate (*iceberg, crisphead*), ali zbog uspešnosti sertifikacionih programa u proizvodnji bezvirusnog semena, ova mera se češće primenjuje.

Svakako, prateće mere su uništavanje korova u i oko useva i smanjenje populacije insekata vektora. U našoj zemlji, na salati su, osim virusa mozaika salate, prisutni i virus mozaika krastavca i virus bronzavosti paradajza.

Virus mozaika krastavca

Virus mozaika krastavca (*Cucumber mosaic virus, CMV*) zaražava zelenu salatu i spanać. Ovaj virus svrstava se u grupu virusa sa najširim krugom domaćina. Simptomi

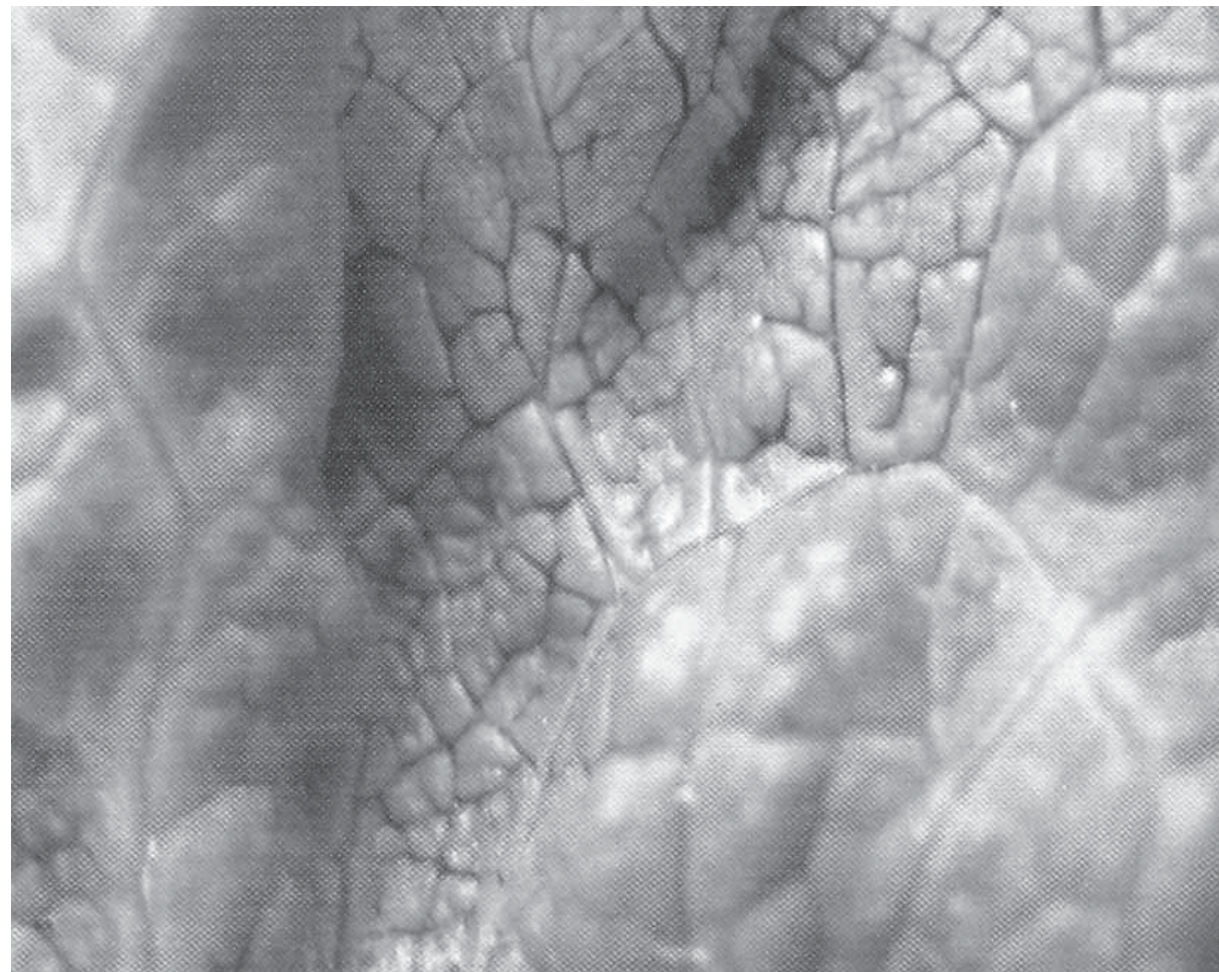
Širok krug domaćina

Virus mozaika salate zaražava širok krug domaćina (biljne vrste iz 10 familija i 20 rodova) koji uključuje: razne vrste salate, spanać, grašak, endiviju, i mnogobrojne korovske vrste. Virus mozaika salate prouzrokuje mozaik i šarenilo na svim vrstama i tipovima salate, ali i simptomi mogu da variraju u zavisnosti od soja virusa, vrmena infekcije i temperature. Biljke zaražene u ranim fazama razvoja zaostaju u porastu, pa je pojava zakržjalosti celih biljaka česta. Virus se prenosi semenom i vašima. Zaraza useva ovim virusom može da se spreči zasnivanjem proizvodnje upotrbom bezvirusnog semena, uništavanjem korova oko usev i gajenjem novih useva što je moguće dalje od starih useva.

koje izaziva su veoma slični simptomima koje izaziva virus mozaika salate. Na zaraženim biljkama se javljaju hloroze duž nerava, a zatim mozaik praćen nekrotičnim promenama. Rano zaražene biljke su kržljive i ne obrazuju glavicu. Ne prenosi se semenom salate i spanaća, tako da njegova epidemologija zavisi od vaši i alternativnih domaćina. Zbog toga je njegova distribucija u usevu drugačija od distribucije virusa mozaika salate, odnosno biljke sa simptomima se prvo javljaju po obodu parcele. Prenosi se vašima na neperzistentan način. Osnovna mera kontrole jeste udaljšavanje proizvodnje salate od proizvodnje drugih osetljivih domaćina.

Virus bronzavosti paradajza

Virus bronzavosti paradajza (*Tomato spotted wilt virus, TSWV*) je prisutan kod nas na mnogim važnim poljoprivrednim kulturama. Poslednjih nekoliko godina širi svoj krug domaćina, pa je tako pronađen i na salati. Rane infekcije zelene salate često vode ka potpunom propadanju biljke. Na mlađem lišću izaziva pojavu brojnih, malih smeđih nekrotičnih pega koje postaju mrke, tamne. Česta je sekundarna infekcija bakterijama koje izazivaju trulež. Simptomi na zelenoj salati uočeni kod nas najčešće su bili u vidu nekroze nerava, deformacija lišća i neformiranje glavica. Na starijim biljkama, simptomi su se javljali u vidu žutila ivica lišća, smeđih nekrotičnih pega i uvenuća. Virus se prenosi tripsima na cirkulativni propagativni način, a najznačajniji vektor je zapadni cvetni trips (*Frankliniella occidentalis*). Osnovne mere u kontroli oboljenja koje ovaj virus izaziva su suzbijanje tripsa i udaljšavanje parcela ili objekata zaštićenog prostora od drugih domaćina ovog virusa.

Bobice sa Himalajaja rastu u Sremu

Pre devet godina Olivera Jelkić je došla na ideju o gajenju šipka, a pre tri godine zasadila je svoju malu plantažu gožija

Tokom nekoliko poslednjih godina goji bobice osvojile su evropsko i uopšte svetaka tržišta. Bobice stižu sa Himalaja, gde za njih već znaju vekovima i koriste ih kao sastojak ne samo u mnogim receptima hrane, već i u medicini zbog njihovih izvanrednih svojstava zbog kojih ih u Aziji čak nazivaju "crvenim dijamantima".

Goji godži (neki njihovo ime čitaju godži) ili vučja bobica - latinski *Lycium barbarum*, grmolika je biljka koja naraste u visinu od jedan do tri metara. Plod joj je narandžasto crvene boje, dužine do dva santimetra, duguljastog oblika. U svakoj je bobici ima 10 do 60 semenki, a bobice sazrevaju od jula do oktobra. Zbog brze oksidacije, one se ne beru, već se tresu s grana i zatim suše. Mogu se jesti sirove, a u prodavnicama najčešće se kupuju sušene i njihov slatki ukus pođeća na grožđice. Godži se može nabaviti u obliku čaja i soka, a najveći izvoznik i proizvođač je Kina.

Ali, godži osvaja naša područja i proizvodi se u Srbiju. Uspeva i u Sremu. Ove neobične i, kažu moćne po zdravlje, bobice pronašli smo u okolini Sremske Mitrovice u bašti lačaračke porodice Jelkić. Tačnije gaji ih poznata nekad mitrovačka a sada beogradska advokatica **Olivera Jelkić**. Ova zanimljiva i inventivna dama je pisac knjiga za decu, inicijator mnogih kreativnih stvari u

Olivera Jelkić pored godži grmlja

svom selu i šire, od pre tri godine je i proizvođač godži bobica.

U svojoj bašti ima mini zasad biljke godži. To je mala plantaža od oko 350 stabala, bolje reći povećih grmova biljke, postoji već tri godine, ali je ove godine, vlasnica uspeła da odgaji "pravi rod", iako je godina, inače, bila dosta loša.

- Dosta mi je roda pocrnelo, jer plodovi brzo oksidiraju kada se ubere ili ako se ne uklone na vreme. Ipak, zadovoljna sam, posebno kvalitetom i ukusom, jer sam uspeła da konačno dobijem slatke plodove, ističe Olivera Jelkić.

Godži u vreme zrenja

Ova žena ne krije, već otvoreno kaže kako često dolazi ne neke nove ideje, zanimljive zamisli, oko svog angažovanja pa je tako pre tri godine došla na ideju o pomenutom godžiju, a pre devet godina posadila je svoju plantažu šipka.

- Godži koji sam proizvela, sada je obran, osušen, upakovan i sprema za plasman. Gajim ga za sopstvenu upotrebu i komercijalne svrhe. U bašti su ostale su samo stabla i čekaju novi rod. Sezona godžija, inače, traje do oktobra, dotle treba da se obere. Ovo voće zovu tibetanski godži, neobično je po tome što podnosi temperaturu i do minus 40 stepeni, ali odgovara mu i ova naša klima, priča Olivera.

Dva roda bobica Oliveri su propala, jer nije imala, otkriva nam, pravu sortu. Dugo se mučila da je pronađe i našla je tako da sada na lačaračkoj zemlji, u centu mesta, odgaja kvalitetan slatki godži.

- Prva sorta koju sam zasadila, dala mi je gorak plod i morala sam da je menjam. Ovaj godži kojeg sada imam, doneo je izvanredan sladak rod. Mi bobice konzumiramo

Godži bobice

Višestruka korist

Godži bobice imaju važnu ulogu u tradicionalnoj kineskoj, korejskoj, tibetanskoj i japanskoj medicini već dugi niz godina. Danas se koriste jer se smatra da: jačaju imunološki sistem, poboljšavaju vid i cirkulaciju, opuštaju

krvne žile i efikasno deluju na povišen krvni pritisak, štite jetru i bubrege, pozitivno utiču na ten, mokraćni sistem, mogu ublažiti nuspojave hemoterapije i radio-terapije, pomažu kod bolova u leđima i kod dijabetesa.

sušene, one su ukusa brusnice. Od njih, takođe, pravim tinkture i prodajem ih, dodaje Olivera.

Pre devet godina na porodičnoj njivi u ataru Lačarka Olivera je podigla plantažu šipka. Plantaža je veličine oko jutra zemlje, a zasadeni šipak je kultivisana sorta pa na grmovima nema bodlji, dodaje naša sagovornica, ali se potom vraća na priču o godžiju koji je sada u trendu.

- Godži je, po dostupnim informacijama, najzdravija biljka na svetu. Na svetskoj listi zdrave hrane, koja se zove ORAC lista, goji je prvi sa preko 25.000 orac jedinica. Sledi ga aronija sa 16.000 jedinica, pa šljiva sa 8.000 tih jedinica. Pre nekoliko godina čuveni Tajm je godži proglasio voćem godine, u njemu ima 18 od 20 poznatih aminokiselina, najviše gvožđa od svih biljaka, ima mnogo C vitamina i germanijuma, objašnjava nam Olivera Jelkić.

Plod šipka

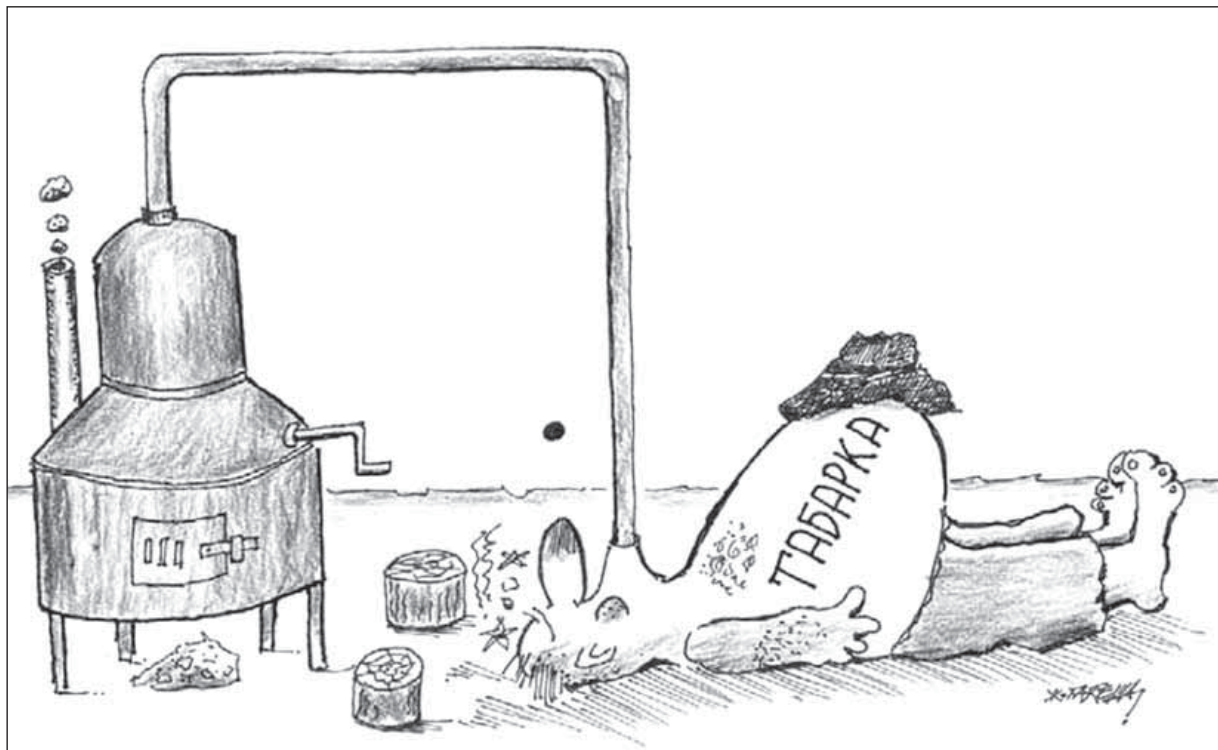
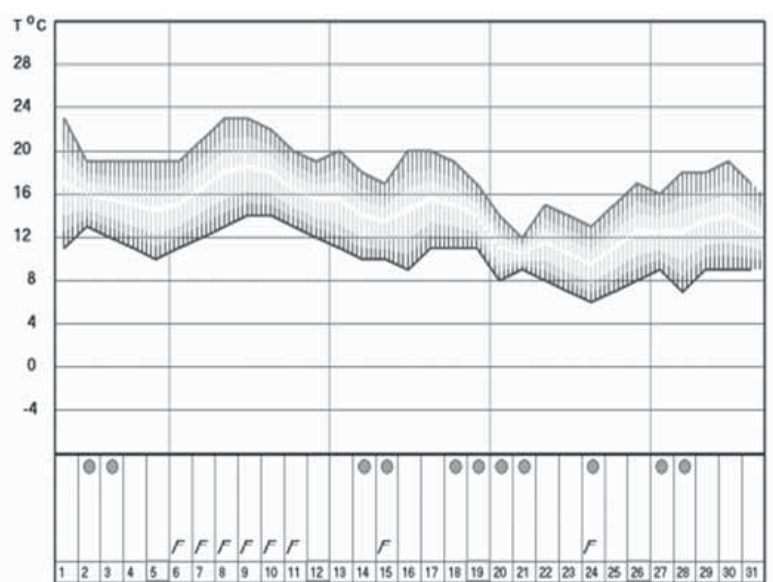
Osim sušenih i u obliku tinkture, Olivera Jelkić od godžija i od šipka koji se proizvodi na svojim posedi, pravi pekmez i džem čiji ukusi se, tvrdi ona, ne mogu porediti ni sa čim sličnim.

S. Đaković - M. Mileusnić

Srećne bobice

Bobice sa Himalaja nazivaju i „srećne bobice“ zato što kažu da se čovek dobro oseća kada ih redovito konzumira, poboljšavaju energiju i izdržljivost organizma. Godži bobice nisu lek, ali predstavljaju jedan od najkvalitetnijih prirodnih dodataka prehrani za dobrobit celog organizma.

Prognoza vremena do kraja oktobra

Promet roba na Produktnoj berzi

od 29. 9. do 3. 10. 2014.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cene pšenice
- Pad cena kukuruza i soje
- Pad cena na svetskim berzama

U prvoj nedelji oktobra na novosadskoj robnoj berzi vrilo je kao u košnici. Za ovaj period godine to je prepoznatljiva slika koja se ponavlja iz godine u godinu. Prodavci agresivno nastupaju na tržištu nudeći kukuruz kojeg je sve više u ponudi. Više od četiri petine prometa se odnosilo na trgovanje ovom robom. Od ukupno 25 sklopljenih ugovora posredstvom berze, 20 se odnosi na trgovanje kukuruzom. Ukupan promet od 2.145 tona robe je za 11,71% veći u odnosu na prethodnu nedelju, što je jasan signal da je prošao period tržišne letargije, te da su se prometi preko "Produktne berze" stabilizovali na uobičajenim nivoima. Najzastupljenija roba u trgovanju imala je ujedno i najnižu jedničnu cenu, pa je bez obzira na rast količinskog pro-

meta, ukupna finansijska vrednost prometa bila za 15,43% manja u odnosu na vrednost prometa u prethodnoj nedelji, a iznosila je 41.687.272 dinara.

Kukuruz je u žiži interesovanja. Kako berba odmiče, tako i cena pada. U toku nedelje kukuruz novog roda je sa startnih 14,50 din/kg bez PDV, uz svakodnevni postepeni pad na kraju nedelje došao do nivoa od 12,50 din/kg. To je za relativno kratak vremenski period od pet dana veliki pad od skoro 15%. Prosečna cena trgovanja je iznosila 14,53 din/kg (13,21 bez PDV), a to je u odnosu na prethodnu nedelju pad od 13,71%. Međutim, za tržište je u ovom trenutku ipak relevantniji podatak o već pomenutoj najnižoj ceni od 12,50 din/kg bez PDV, što je cena po kojoj je zatvoreno nedeljno

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2014.	1.025	14,08-15,95	925	14,08-15,95	-13,71%
Kukuruz, rod 2013.	225	14,85-15,40	225	14,85-15,40	-18,09%
Kukuruz, rod 2014. (fco-kupac)	300	14,85	300	14,85	-
Kukuruz, rod 14. (grat. lager do 20.10.)	100	13,75	100	13,75	-
Pšenica, rod 2014.	250	19,91	250	19,91	+3,87%
Soja, rod 2014.	300	41,25	300	41,25	-1,59%
Sojina pogača	20	50,60	20	50,60	-
Semenska pšenica (fco-kupac)	25,2	27,61	25,2	27,61	-1,57%

PRODEX

Ostvareni ovonedeljni promet na "Produktnoj berzi" u Novom Sadu, od preko 2.000 tona, rezultat je veoma dinamičnih cenovnih kretanja na tržištu žitarica, a posebno na tržištu kukuruza. I dok pšenica sa poslednjom registrovanom ovonedeljnom cenom od 18,10 din/kg, bez PDV-a, beleži cenovni maksimum još od početka ovogodišnje žetve, kukuruz u jeku ovogodišnje berbe, beleži drastičan cenovni pad,

dostižući po pojedinim berzanskim ugovorima svoju najnižu cenu od 12,50 din/kg, bez PDV-a, u poslednjih godinu dana. To je ujedno bila i najniža registrovana cena kukuruza prošlogodišnjeg roda, zabeležena početkom oktobra prošle godine.

Na današnji dana PRODEX beleži najnižu indeksnu vrednost, u poslednjih godinu dana, od 193,21 poena, što je za čitavih 7,15 indeksnih poena niže nego prošlog petka.

trgovanje na novosadskoj berzi. Sada se samo postavlja pitanje koja je donja granica pada cene žutog zrna. Procene su da je ta granica ako ne već dostignuta, ali svakako sasvim blizu.

Pšenica je potpuno u senci dešavanja na tržištu kukuruza. Hlebnim zrnom se trgovalo malo, ali sa tržišta ove nedelje stiže vest da se ovom robom trgovalo po ceni od 19,91 din/kg (18,10 bez PDV), što je ovosezonski cenovni maksimum. Retke su situacije kada u istom periodu

na tržištu žitarica imamo sa jedne strane minimum cene kukuruza, a sa druge maksimalnu cenu pšenice. U odnosu na prethodnu nedelju cena pšenice je u porastu za 3,87%.

Soja i ove godine pokazuje da ima sve veći tržišni kapacitet. Pomenutu osobinu ova roba crpi u činjenici da se njome trguje ne samo tokom žetve, već praktično cele godine. U nedelji za nama soja novog roda se prodavala po ceni 41,25 din/kg (37,50 bez PDV), što je za 1,59%

cenovni pad u odnosu na prethodnu nedelju. Prvi put ove sezone predmet trgovanja bila je sojina pogača čija cena je iznosila 50,60 din/kg (46,00 bez PDV).

Semenska pšenica je postala redovna roba u trgovanju na berzanskom tržištu. Najzastupljenija sorta na tržištu je i ovoga puta bila Simonida, a cena je iznosila 27,61 din/kg (25,10 bez PDV). To je pad od 1,57% u odnosu na cenu trgovanja u prethodnoj nedelji.

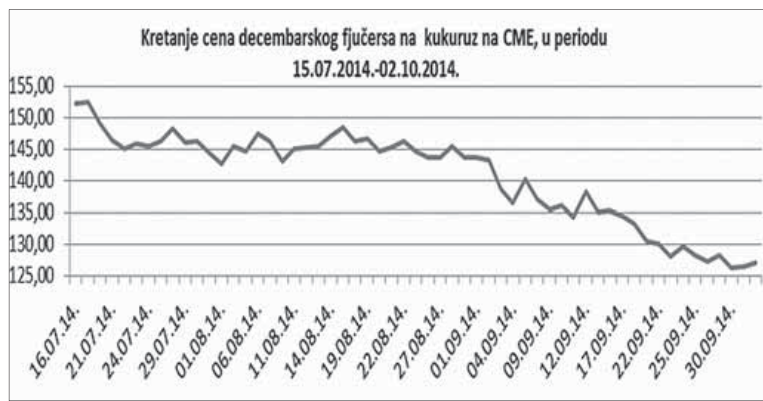

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP SEPTEMBAR 2014.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	174,24 \$/t	176,81 \$/t	175,49 \$/t	176,01 \$/t	177,33 \$/t
Kukuruz	127,16 \$/t	128,18 \$/t	126,22 \$/t	126,45 \$/t	127,00 \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
160,46 EUR/t (futures dec 14)	112,78 EUR/t (futures nov 14)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
158,00 EUR/t (futures nov 14)	142,25 EUR/t (futures nov 14)

Vrednosti kukuruza su i dalje pod velikim uticajem rekordne žetve, ali se to u toku ove nedelje nije toliko osetilo, bar što se tiče promene vrednosti fjučersa na ovu kulturu. Mađ su vrednosti ipak skočile, kako za kukuruz tako i za pšenicu, sa petogodišnjeg minimuma. Zvanični podaci pokazuju da žetva ku-

kuruza kaska za normalnim tempom ida je u toku protekle nedelje bila na nivou od 12% (7% prošle nedelje; 23% poršle godine).

Izvoz pšenice u SAD-u je toku protekle nedelje skočio za neverovatnih 92% u odnosu na poršlu nedelju. Kumulativan izvoz za ovu godinu ipak iznosi tek

12.8 miliona tona, što je u odnosu na poršlu godinu pad za 28%. Žetva prolećnih useva pšenice ulazi u završnu fazu, sa generalno dobrim ocenama kvaliteta.

Cena kukuruza je u poslednjih nedelju dana na čikaškoj berzi pala za 1,04%, dok je pšenica skočila za 1,81 procentna poena.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, avg 14	334,45 \$/t	339,30 \$/t	335,55 \$/t	336,80 \$/t	339,67 \$/t
Sojina sačma, avg 14	307,20 \$/t	308,10 \$/t	304,60 \$/t	305,30 \$/t	308,70 \$/t

U SAD-a je objavio da će završne zalihe biti na minimumu još od sezone 1972/73, odnosno na nivou od 2.5 miliona tona). Žetva je

na nivou od 10%, dok je 72% useva ocenjeno sa dobar/odličan (53% prošle godine).

U poređenju sa prethodnom nedeljom soja je

poskupela za 0,20%, dok je sojina sačma pala za 1,18%.

U odnosu na prethodnu nedelju pšenica je u Parizu skuplja za 4,81%, a kukuruz za 4,60%. Pšenica je u Budimpešti poskupela za 0,64%, dok je kukuruz jeftiniji za 0,77%.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivjovic@limagrain.com
www.limagrain.rs

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

LEŽIMIR • ODRŽANI PRVI „OVČARSKI DANI“

Uspelo "vatreno krštenje"

Na prvoj manifestaciji ovog tipa životinje su izložili odgajivači iz Ležimira, Čalme, Šuljma i Zasavice

Ukazano na izuzetan značaj matičenja ovaca

Zamenik gradonačelnika Tomislav Janković razgleda izložbu

Prvog vikenda oktobra Ležimir je bio domaćin prvom "Ovčarskim danima". Prva manifestacija ovog tipa u Ležimiru dočeka je sa velikim simpatijama i interesovanjem među žiteljima.

Za organizaciju ovog događaja zaslužno je udruženje ovčara i kozara Sirmijum sa sedištem u Ležimiru. Udruženje je osnovano 12. februara ove godine i iako relativno kratko postoje, pokazali su da su njihove ideje i ambicije velike. „Ovčarski dani“ su bili deo njihovog godišnjeg plana i s obzirom da im je ovo bilo „vatreno krštenje“ utisci su više nego pozitivni i svi se nadaju da će ovaj događaj zaživeti i u narednoj godini, da će privući što više posetilaca i izlagača sa svih strana i moći da se proširi i time postati svojevrsni brend po kojem će se Ležimir prepoznavati jer je poznat po izuzetnim prirodnim bogatstvima što se tiče pašnjaka.

Program ovogodišnjih „Ovčarskih dana“ obuhvatao je predavanje Savetodavne stručne službe Sremske

Mitrovice o ishrani i reprodukciji životinja, Seleksijske službe „Agrotim plus“ o značaju matičenja životinja i Agencija za ruralni razvoj grada Sremska Mitrovica o sponi između

Načelnik Gradske uprave za poljoprivredu Vladimir Nastović

poljoprivrede i Grada, odnosno Pokrajine, te izlaganje životinja. Ove godine životinje su izložili odgajivači iz Ležimira, Čalme, Šuljma i Zasavice.

Udruženje žena iz Ležimira je bilo zaduženo za catering i dekor te su uz razne đakonije i folklorne ukrase dočarale duh Srema. Manifestaciju su otvorili predsednik i osnivač udruženja **Laza Smiljanić** i **Vladimir Nastović**, načelnik Gradske uprave za poljoprivredu koji su pozdravili sve zainteresovane i poželili im dobrodošlicu. Skupu je prisustvovao i zamenik gradonačelnika Sremske Mitrovice **Tomislav Janković**.

Lale Andonović iz Savetodavne stručne službe Sremska Mitrovica održao je uvodno predavanje i tom prilikom istakao da je ovca jedina od životinja koja u svojoj ishrani može da koristi pašu i, uz minimalnu količinu zrnastih hraniva, može da obezbedi ukupne životne potrebe u periodu kada su zasušene. U periodu laktacije se mora pored pašnjaka povećati i udeo koncentrovanih hraniva. Naglašeno je kako se može postići visok prinos hraniva kombinovanjem leguminosa poput stočnog graška i soje sa sirkom i „sudanskom travom“. Što se tiče poboljšavanja rasnog sastava, potrebno je u stada ubacivati kvalitetne umatičene ovnove što će u narednim generacijama dovesti do razvoja više mlečnosti i mesnatosti u zavisnosti kakav se tip treba dobiti.

U ime seleksijske službe „Agrotim plus“ **Jelena Radaković** istakla je prednosti umatičavanja životinja

Izlagači

jer one pod kontrolom matične službe imaju daleko veću cenu na tržištu i produktivnije su. Takođe je napomenula da životinje u određenom rasnom tipu mogu da budu umatičene, ali tek u drugoj generaciji i onda ostvariti subvencije od države. Najbitnije je u procesu matičenja insistirati na kontinuitetu jer samo se na taj način može doći do podsticaja od države.

Zamenica direktora Agencije za ruralni razvoj Sremske Mitrovice **Marina Maksimović** u svom izlaganju istakla je značaj njihove agencije kao svojevrsne spona između poljoprivrednih proizvođača i Grada Sremske Mitrovice i Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu.

Agencija pažljivo prati konkurse i aktivnosti koji mogu biti od koristi za poljoprivrednike. Sve podatke oko kreditnih linija i fonda za razvoj, podsticajnih sredstava i nespovratne pomoći poljoprivrednicima Agencija prosleđuje preko predsednika udruženja koji im zatim prenose članovima.

Predavanja su praćena sa velikim interesovanjem, kako meštana, tako i odgajivača koji su imali prilike da prošire svoja znanja. Utisci su pozitivni i svi se nadaju da će sledeće godine biti još veća posećenost. Članovi udruženja ovčara i kozara „Sirmijum“ su zadovoljni kako je sve proteklo i najavili su nove projekte. **S. Smiljanić**

Priprema specijaliteta

Predavanja praćena s velikim interesovanjem

Vredne žene iz Ležimira đakonijama dočekale goste